

MAREKO
Marekom ka góáèa qǎè tchõà ne,
Jeso Krestem ka
Téé-cookg'ai sa

Marekom di qǎè tchõà ne ko ncêe kg'uian cgoa tshoa-tshoase ncêe ko máá: “Jeso Krestem di qǎè tchõàn dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóa ba,” témé e, a qhàò zi di ne dtcòm-kg'ao ne góá mááèa hãa.

Ncêes tcgãya sa Marekom ka góáèa hãa, igabas ko Peterem nxàea hãa kg'uian ka kg'ui. (Ncêe zi tcee zi ko Marekom ka kg'ui: Tsee 12:12; 13:13; 15:37-39, Kol 4:10, 2Tim 4:11.) Marekom dis tcgãyas koe zi ko gúù zi qháése kúrúse: “kúúga” dim kg'ui ba hêé naka “gaa x'aè kaga” di ba hêé naka “qháése” di ba hêéthêé xu ko ncêes tcgãyas koe kái q'oro tséékaguè.

Gataga ta ko bóò, Jeso ba qarian úúa hãa sa. Gam di qaria ne ko Gam di xгаа-xgaan koe hêé, naka Gam di qarian ncêem dxãwa tc'ëean koe úúa hãa koe hêé, naka khóèa nem ko ma gaan di chìbian qgóóa máás koe hêéthêé x'áíse.

Jesom kò Gam ka kg'ui nem ko kái-kg'aise “Khóèm dim Cóa ba” dim kg'ui ba tséékagu, ncêe ko máá, Nqari Me e, a ba a gaa khoa khòè Me e, témé ba. Hààraa baa, nxãasegam gha hàà Gam di kg'òèan khòè ne tcg'òóa máá, a gane di chìbian koe kgoara ne ka (Mk 10:45).

Mareko ba kò kaisase Jesom kò ko kúrú tsééan koe tcàà tcgáía hãa, Gam di kg'uian hêé naka Gam di xгаа-xgaan ka hêéthêé tamase.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- qãà (8:34-37; 10:45)

- kúúga, gaa x'aè kaga, qháése

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba Galilea koe (1-9)

- Jeso ba Jutea koe (10)

- Jeso ba Jerusalema koe (11-13)

- Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hēéthēé e (14-16)

Jeso ba Galilea koe (1-9)

*Johanem tcguù-tcguu-kg'aom di xгаа-xгаа ne
(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)*

¹ Jeso Krestem di qãè tchõàn dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóa ba.

² Ncēe i ma porofitim Isaiam *dis Tcgãyas* koe ma góásea hãa khama, a ko máá:

“Bòò, Tirim tchõà xàà-kg'ao bar gha

Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,

ncēe gha sí Tsarim dàò ba kg'ónòa máá Tsi ba.

³ Tchàa-xgóós koe ko q'au a ko máá:

‘X'aigam *Nqari* ba tu dàò ba kg'ónòa máá,

naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me,’

témém dòm ba.”

⁴ Me ko nxãaska Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba tchàa-xgóós koe hàà, a khòè ne tcguù-tcguu, a ba a chìbia ne koe ne gha tcóóse a tcguù-tcguuès ka xгаа-xгаа ne, nxãasega ne gha gane di chìbian qgóóa máàè ka.

⁵ Me kò wèém nqõóm Jutea di ba hēé, naka wèè ne khòè ne Jerusalema di ne hēéthēé sí cgae me,

a ne a gane di chìbian nxàe, a Jorotane dim tshàam koe tcguù-tcguuè.

⁶ Johane ba kò nqabè c'òò cgoa kúrúèa qgáian hana, a khòo dim bàne ba kháóa ba koe qáéa, a kòo tcòmàn hěé naka qãáka di dènean hěéthěé tc'óó.

⁷ A ba a ko *Nqarim di kg'uian* xгаа-xгаа a ko máá: “Tíí qãá q'oo koem ko Gaam ěe tíí ka qari ba hàà, ncĕe qarian ka nqáé tea hãa ba, ncĕe qámse a nxàbo tcáia ba kgoara gar tc'ãò tama ba.

⁸ Tshàan cgoar tcguù-tcguu tua hãa, igabam gha Gabá Tcom-tcomsam Tc'ĕem cgoa tcguù-tcguu tu u,” tam méé.

Jesom dis tcguù-tcguuku sa hěé naka kúrúá bóòè sa hěéthěé e
(Mt 3:13-4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Eĕ xu cáím xu kam kò Jeso ba Galilea di Nasareta koe guu, a ba a kò Jorotane dim tshàam koe hàà Johanem ka tcguù-tcguuè.

¹⁰ Eĕm ko Jeso ba tshàan q'oo koe tcg'oa kam ko nqarikg'aian bóò i xgobekg'amse, Me Tcom-tcomsam Tc'ĕe ba tcíbís khama ii a ko xõa cgae Me.

¹¹ Me kò dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: “Tsáá Tsia Tiri Tsi Cóá Tsi ncàma Raa Tsi i, Tsáá koe Ra ko qãè-tcao,” témé.

¹² Tc'ĕe ba kò kúúga séè a qãáka úú Me.

¹³ Me kò 40 cáíman qãáka hãa, a ko satanam ka kúrúá bóòè. A ba a kò gataga qãáka di kg'oo-coan cgoa hãa, i kò moengelean hàà hùì Me.

Jeso ba ko Gam dis tséé sa tshoa-tshoa
(Mt 4:12-17; Lk 4:14-15)

14 Eẽm ko Johane ba qáé-nquus koe tcãàèa xg'ara kam kò Jeso ba Galilea koe síí, a Nqarim di qãè tchõàn síí xгаа-xгаа,

15 a máá: “X'aè ba hààraa, i Nqarim di x'aian cùu u, ke tu gatu di chìbian koe tcóóse naka qãè tchõàn koe dtcòm,” témé.

*Jeso ba ko 4 xu x'àu qgóó-kg'ao xu tcii
(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11)*

16 Eẽm kò Jeso ba Galilea dim tshàam qàe koe nqáé, kam ko Simone ba hěé naka Simonem ka qõesem Anterea ba hěéthěé tsara bóò, tsara ko c'uisí sa tshàan q'oo koe xaoa tcãà; x'àu qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama.

17 Me Jeso ba bìrí tsara a a máá: “Xùri Te tsao, kùrú tsao or gha tsao khóè ne qgóó-kg'ao tsao ii ke,” témé.

18 Tsara kúúga gatsara di c'uisían guu a xùri Me.

19 Eẽm ko cg'árése còoka qõò kam ko Sebetem ka cóásem Jakobo ba hěé naka qõesem Johane ba hěéthěé tsara bóò, tsara dxòrom q'oo koe hãa a ko gatsara di c'uisían kg'ónò.

20 Me kò kúúga tcii tsara a, tsara kò gatsara ka xõòm Sebete ba hěé naka gam koe ko tséé xu khóè xu hěéthěé dxòrom q'oo koe qaù, a xùri Me.

*Jeso ba ko dxãwa tc'ëean xhàiaгу
(Lk 4:31-37)*

21 Xu kò Kaperenaume koe síí. Me kò kúúga Sabata dim cáím ka Jeso ba còrè-nquum koe tcãà, a xгаа-xгаа.

22 Ne kò Gam di xгаа-xгаа-q'ooan ka area hãa. Qarian úúam khóèm khamam kò ma xгаа-xгаа

ne khama, gane di xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu khama tamase.

²³ Gaam x'aèm ãem kam kò gane dim còrè-nquum q'oo koe c'ẽem khòè ba hãa, cg'ãè tc'ẽean kò úúa ba, me kò q'au a máá:

²⁴ “Jeso Tsi Nasareta di Tseè, dùú sa Tsi ko gatá cgoa tc'ẽe? Hàà Tsi ko kaàkagu ta a? Q'ana raa dìí Tsi i sa - Nqarim di Tsi Tcom-tcomsa Tsi i,” témé.

²⁵ Igabam kò Jeso ba cg'ãè tc'ẽean dqàè a máá: “Nqoo, naka tcg'oa cgae me!” témé.

²⁶ I kò cg'ãè tc'ẽean khòè ba qarika ntcãa-ntcãa, a kaisam q'aum cgoa tcg'oa cgae me.

²⁷ Ne kò wèé ne khòé ne area hãa, a ne a kò tèèku a máá: “Dùútsa gúù saa ncẽe sa? Kabas xгаа-xгаа saa - qarian úúa hãasem ko cg'ãè tc'ẽean ga dqàè i komsana Me ka!” témé.

²⁸ I kò kúúga nxàea ba wèém xg'aekum Galilea dim koe qháésega tsai-tsaise.

Jeso ba ko kái khòèan kg'òèkagu

(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

²⁹ Eẽm ko còrè-nquum koe tcg'oa kam kò Simonea tsara Anterea tsara x'áé koe síí tcãà, Jakoboa tsara Johanea tsara cgoa.

³⁰ Si kò Simonem ka c'uise sa cgùrukagu si kos tcìis ka qgòòea, xu kò Jeso ba gaa x'aè kaga gas ka bìrí.

³¹ Me kò hàà, a hàà tshàua sa koe séè a ghùì si. Si tcìi sa guu si, si tshoa-tshoa a tséea máá ne.

³² Eẽm dqòam ka, cáms ko tcãà ka ne kò wèé khòèan tsàako Gam koe óá, dxāwa tc'ẽean úúa hãan ga hēéthéé e.

³³ Ne kò wèém x'áé-dxoom di ne khòé ne nquu-kg'ám koe xg'aea hãa.

³⁴ Me kò *Jeso ba* kái ne ãe ko tãáka zi tcìi zi tsàara hãa ne kg'õèkagu, a kò gataga kái dxãwa tc'ëean xhàia tcg'óó cgae ne, a kò táá dxãwa tc'ëean kgoara máá i kg'ui, q'ãa Mea i kò hãa khama.

Jeso ba ko Galilea koe xgaa-xgaa
(Lk 4:42-44)

³⁵ Kaisa ntcùúkg'ai cgoa, qanega i ntcùú u kam kò Jeso ba tãe a c'ëem qgáim nqooa hãam koe qõò, a ba a síi gaa koe còrè.

³⁶ Xu kò Simone ba hãe naka gam cgoa kò hãa xu khòe xu hãéthhée xùri Me.

³⁷ A xu a ãe xu ko hòò Me ka bìrì Me a máá: “Wèém khòe ba ko qaa Tsi,” témé.

³⁸ Me bìrì xu a máá: “Hààn xae cúuse hãa xu x'áe-coa xu koe qõò, nakar gha nxãasega gaa koe thée síi xgaa-xgaa; gaan domkagar hààraa hãa ke,” témé.

³⁹ Me kò wèém Galileam koe qõòa te, a gane di xu còrè-nquu xu koe Nqarim di kg'uian xgaa-xgaa, a dxãwa tc'ëean xhàiaagu.

Jeso ba ko lepero dis tcìi sa tsàaram khòe ba
kg'õèkagu

(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰ Me kò lepero dis tcìi sa tsàaram khòe ba hàà cgae Me, a hàà qgom-tsi-quri a còrè Me a máá: “Tc'ëe Tsi kòò ne, Tsi ga kúru ter q'ano,” témé.

⁴¹ Me kò Jeso ba thòò-xama máá me, a tchoanà tshàu a qgòó me, a bìrì me a máá: “Gatàr ko ma tc'ëe, ke q'ano,” témé.

⁴² Kas kò tcìis lepero di sa kúúga kaà cgae me, me q'ano.

⁴³ Me kò Jeso ba qarika x'áe me, a ba a tcg'óó mem qõò,

44 a birí me a máá: “Q’ãa, naka táá cúí khòè ga c’èe gùù ga birí guu! Igaba méé tsi qǒò naka síí peresitim koe x’áise, naka tsia tsari q’ano-q’anosean domka síí dàà-mááku zi tcg’òó, ncēm kò Moshe x’áèa hãa zi, x’áís iise khòè ne koe,” témé.

45 Igabam kò gaam khòè ba tcg’oa a qǒò te a ba a tshoa-tshoa a wèé za ga nxàe e. Me kò gaas gùùs domka Jeso ba tààè, x’áéan q’oo koem gha kgoarasea hãase qǒò tean ka, igabagam ko nqoo-nqoosa zi qgái zi koe hãa. Ne kòo khòè ne *qanega* wèé za guu a hàà cgae Me.

2

Jeso ba ko nqara hãam khòè ba kg’òèkagu (Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

1 Cg’orò xu cáím xu qǎá q’oo koem kò Jeso ba gaicara Kaperenaume koe síí, ne kò khòè ne x’áé koem hàna hãa sa kóm.

2 Ka ne kò kái ne khòè ne gaa koe xg’aea, i kò kòm ga káà a, nquu-kg’ám koe ga igaba, Me kò *Nqarim dim* kg’ui ba xгаа-xгаа ne.

3 Ka xu kò 4 xu khòè xu hàà, khòèm nqara kò hãa ba ko qgóóa mááku a óágara xu.

4 Eè xu ko Gam koe úúa ba ka tààè, khòè ne di kái-q’oan ka, ka xu kò nxãaska ãem kò Jeso ba hànam qgáim di tchànòan cgoa nquum tçobe chúrù, a xu a ãem khòèm nqara kò hãam kò xòòèam tcoà ba qám.

5 Eëm ko Jeso ba gaxu di dtcòmàn bóò kam kò nqara hãam khòè ba birí a máá: “Tiri cóàè, chìbia tsi tsi qgóó mááèa,” témé.

6 Xu kò x’áè xгаа-xгаа-kg’ao xu gaa koe ntcõóa-ntcõe, a ko tcáóa xu q’oo koe tc’èe a ko máá:

7 “Dùúska ba koáé ncẽem khóè ba ncẽeta mééa máá? *Nqari bam* ko cóè! Dìi ba ga khóèan chìbian gaan di qgóóa máá, Nqarim cúí Me e ka?” ta tc'ěe.

8 Me kò Jeso ba qháése gatà xu ma tcáóa xu koe tc'ěea hãa sa bóò, a ba a tẽe xu a máá: “Dùús domka xao ko ẽe zi gúù zi tcáóa xao q'oo koe tc'ěea máá?”

9 Ndaka nea thamkaà? Khóèm nq̄ara hãa ba bìrí a máá: ‘Chìbia tsi tsi qgóó mááèa,’ témé, kana máá: ‘Tẽe naka tsarim tcoà ba sèè naka tsia q̄òò,’ témé saa?

10 Igabar gha x'ái xao o, xao gha nxãasega q'ãa, Khóèm dim Cóá ba nq̄ókg'ai koe q̄arian úúa hãa sa, khóèa nem gha chìbian qgóóa máá di i,” témé. A ba a nq̄ara hãam khóè ba bìrí a máá:

11 “Bìrí tsir ko a ko máá: tẽe naka tsarim tcoà ba sèè naka x'áéa tsi koe dìbi,” témé.

12 Me *kúúga* qháése tẽe a ba a gam dim tcoà ba sèè, a wèé ne khóè ne cookg'ai koe tcg'oa, ne wèé ne khóè ne are, a ne a Nqari ba dqom̄ a máá: “Ncẽeta iis gúù sa ta qanega bóò ta ga hãa,” témé.

Jeso ba ko Lefi ba tcii
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

13 Me Jeso ba gaicara tshàam qàe koe síi, ne kò kái ne khóè ne hàà cgae Me, Me tshoa-tshoa a xgaa-xgaa ne.

14 Eẽm ko gaa koe guu kam kò Lefi ba bóò, Alefaiom òm cóá ba, me marian ko séèa xg'ae-xg'aeem nquum koe ntcõóa-ntcõe. Me bìrí me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tẽe a xùri Me.

15 Eẽm Jeso ba hãa a ko Lefim òm nquum koe tc'õó, ka i kò kái mari xg'ae-xg'ae-kg'a oan hẽé naka chìbi-kg'a oan hẽéthẽé tc'õó cgoa Me, Gabá hẽé naka

Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hěéthěé cgoa; kái ne khóè nea kòo xùri Me khama.

¹⁶ Eě xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu Farasai di xu bóò Me mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu hěé naka chìbi-kg'aoan hěéthěé cgoa ko tc'óó, ka xu kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tēè a máá: “Dùús domka ba ko mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hěé naka chìbi-kg'aoan hěéthěé cgoa tc'óóa máá?” témé.

¹⁷ Eěm ko Jeso ba ncěe sa kóm kam kò máá: “Eě tsàa tama ne khóè nea naakan qaa tama, igaba ěe ko tsàa ne ko qaa a. Tchàno ne khóè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chìbi-kg'ao ne tcii ka,” témé.

*Jeso ba ko tc'óoan carasean ka tēèè
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)*

¹⁸ Nxãaska xu kò Johanem di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hěé naka Farasai xu di xu hěéthěé tc'óoan carase. Ne kò c'ěe ne khóè ne Jeso ba sí cgae a tēè Me a máá: “Dùús domka xu ko Johanem di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hěé naka Farasai xu di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hěéthěé tc'óoan carasea máá, igaba xu Tsari xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tc'óoan carase tama?” témé.

¹⁹ Me Jeso ba xọa ne a máá: “Séè-kg'aom kò gam di ne cg'áè-kg'ao ne cgoa hãa ne nea gha ntama tc'óoan carase? Eěm séè-kg'aom ko qanega gane cgoa hãa x'aè ka ne cuiskaga tc'óoan carasea hãa tite.

²⁰ Igabam gha x'aè ba hàà, ěem gha ko séè-kg'ao ba gane koe séèa tcg'òòè ba; gaam cámi ka ne gha nxãaska tc'óoan carase.

21 “Cúí khòè ga káà a, k̄abam q̄gáí ba gha ncìím cgoa n̄qàba a; gatà i kòo h̄éè nem gha k̄abam q̄gáí ba ncìím koe tòàra tcg'oa, si gha tòà sa càùse.

22 Gataga i khòèan káà a, k̄aba ḡóéan gha ncíí zi khòo dtcòbè zi koe qg'oe e. A ncèè gatà i kòo h̄éè ne i gha ḡóéan dtcòbè zi tòà, i gha ḡóéan ntcãa, zi dtcòbè zi tòàra q'aase. Igaba méé i k̄aba ḡóéan k̄aba zi khòo dtcòbè zi koe qg'oeè,” tam méé.

Sabata dim cáím dis t̄èè sa
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

23 C'èem cáím Sabata dim kam kò Jeso ba ko mabere di xu xhàrà xu xg'aeku koe q̄òò, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tshoa-tshoa a ko maberean di tcúúan tcuù.

24 Xu Farasai xu bìrí Me a máá: “Bòò, dùúska xu ko Sabata dim cáím ka x'áèan koe kgoara mááè tama sa kúrúa máá?” témé.

25 Me bìrí xu a máá: “Qanega xao gáé nxará ta ga h̄ã Dafitem xg'ao kúrús ka? Eè xu kò gabá h̄éè naka gam ka c'èea xu h̄éèth̄éè xàbà h̄ã a kòo c'èe gúúan tcào ka xu kò kúrú sa.

26 Nqarim dim nquum koem kò ma tcãà sa, Abitarem kò kiam peresiti ba ii x'aè ka, a ba a gam ka c'èea xu cgoa ts'ee-ts'eekg'aièa p̄éran tc'òó, ncèe peresiti xu ka cúí ko tc'òóe e, ncèe gabá h̄éè naka èe h̄ã cgoa mea xu h̄éèth̄éè kò tc'òóan gaan di kgoara mááè tama a,” témé.

27 A bìrí xu a máá: “Sabata dim cáím ba khòèan kúrúa máàèa, i khòèan Sabata dim cáím ba kúrú máàèa tama.

28 Khamam Khòèm dim Cóá ba Sabata dim cáím koe ga igaba X'aiga Me e,” témé.

3

*Khóèm nq̄ara tshàua ba
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)*

¹ Me kò gaicara còrè-nquum koe sí tcãà. Me kò nq̄ara tshàua hãam khòè ba gaa koe hãa.

² Xu kò Farasai xu xaèa kg'ónò Me, a bóò Sabata òm cáím kam gha gaam khòèm ãe nq̄ara tshàua hãa ba q̄àèkagu sa, nxãasega xu gha chibi-chibi Me ka.

³ Me kò ãe nq̄ara tshàua hãam khòè ba bìrí a máá: “Tãe naka tsia sí khòè ne cookg'ai koe téé,” témé.

⁴ Me kò bìrí xu a máá: “Sabata òm cáím ka sa kháé ndaka sa kgoaraèa: q̄àèan kúrú saa kana cg'ãèan kúrú saa, khòè ba kg'òèkagu saa kana cg'òo me saa?” témé. Igaba xu kò kg'ama nq̄oo.

⁵ Me kò xgòàse bóò ne, a ba a gane di qari tcúúan ka thòò-tcaoa hãase khòè ba bìrí a máá: “Tchoanà tshàua tsi,” témé. Me kò khòè ba tshàua ba tchoanà, i tshàua ba kabise a q̄àè.

⁶ Xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a x'aigam Herotem di xu tséé-kg'ao xu cgoa xg'ae a qg'áiku, nta xu gha ma Jeso ba cg'òo sa.

*Jeso ba ko tshàm q̄àe koe kái ne khòè ne
kg'òèkagu*

⁷⁻⁸ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa tshàm koe sí, ne kò kái ne khòè ne Galilea koe guu a xùri Me. Eẽ ne ko wèé zi ãem kòo kúrú zi kóm, ka ne ko kái ne khòè ne Jutea koe hãé, naka Jerusalema koe hãé, naka Itumea koe hãé, naka Jorotane ka ncí za hãé, naka Ture koe hãé naka Sitone koe hãéthãé guu a hàà cgae Me.

⁹ Me Gam di xu xгаа-xгаase-kg'ao xu bìrí xu dxòro ba kg'ónòa máá Me, khòè ne dis xg'aes domka, táá ne gha nxãasega qãea cg'õo Me ka.

¹⁰ Káí ne khòè nem kò kg'òèkagua hãa, khama ne kòo ãe kò tcìla hãa ne dqùria síí, síí ne gha qgóó Me ka.

¹¹ Eẽ ne kòo cg'ãè tc'ëean ka tcãà cgaeèa ne bóò Me ne ne ko cg'áé a q'au a máá: “Nqarim di Tsi Cóá Tsi i,” témé.

¹² Me kaisase dxãwa tc'ëean dqàè, táá i gha c'ëe ne bìrí díím ii sa ka.

Jeso ba ko 12 xu xгаа-xгаase-kg'ao xu nxárá tcg'òó

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³ Me Jeso ba xàbì ba q'ábà qaò, a ba a Gam ko tc'ëe xu tcii, xu Gam koe hàà.

¹⁴ Me 12 xu nxárá tcg'òó a x'áè úú-kg'ao* xu ta ma tcii xu, Gam cgoa xu gha hãa ka, a xu a tséèè a Nqarim di kg'uian qõòkagu,

¹⁵ a dxãwa tc'ëean xu gha xhàiaгу di qarian máàè.

¹⁶ Ncëe xua kò: Simonem ncëem kò Petere ta ma tcii ba hëé,

¹⁷ Sebetem ka cóásem Jakobo ba hëé, naka Jakobom ka qõesem Johane ba hëé (ncëem kò Boaneregese dis cg'òè sa máà tsara; ncëes cg'òè sa kòo máá: ‘Túú tebean di tsara cóá tsara a,’ témé),

¹⁸ Anterea ba hëé, naka Filipi ba hëé, naka Baretolomaio ba hëé, naka Mataio ba hëé, naka Tomase ba hëé, naka Alefaiom ka cóásem Jakobo ba hëé, naka Tadaio ba hëé, naka Simonem (ncëe kò tòókuan x'ãà máá ba) hëé,

* **3:14: x'áè úú-kg'ao** - Gerika sa ko “apostolo” témé.

19 naka Jutase Isekariotem (ncēe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Me ba) hěéthěé xu u.

Jeso ba ko Belesebulem ka xгаа-xгаа
(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

20 Me nxãaska Jeso ba *dibi a sí* nquum q'oo koe tcãà. Ne gaicara kái ne khòè ne xg'ae, xu Gabá hěé naka Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu hěéthěé péréan tc'óo ka tààè.

21 Eě ne ko Gam x'áé di ne ncēe sa kóm, ka ne ko sí tceea tcg'óo Me, tc'ēea ba nxana hãa, ta ne kò tc'ēea hãa khama.

22 Xu kò x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu Jerusalema koe kò guua hãa xu hàà máá: “Belesebulem kam hãa cgaeèa, a ko dxãwa tc'ēean dim x'aigam cgoa dxãwa tc'ēean xhàigu,” témé.

23 Me Jeso ba tcii ne, a sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne, a máá: “Ntama ba ga ma satana ba c'ēm satana ba xhàigu?”

24 X'aian kò q'aa-q'aasea hãa ne i cuiskaga ěe x'aian hãa tite.

25 X'ám kò gataga q'aara hãa nem cuiskaga ěem x'áé ba hãa tite.

26 A ncēè satanam kò cúía ntcoeku cgoase a q'aara hãa nem cuiskaga téea hãa tite, igabam ko chòò-q'oos koe sí.

27 Igabam c'ēm khòè ba cuiskaga qarim khòèm dim nquum koe tcãà, naka gam di zi gúù zi ts'ãà hãa tite, kg'aia méém ěem khòèm qari ba qáéa ntcòo. Nxãaska cúígam gha nquua ba q'oo koe tcãà a gam di zi gúù zi ts'ãà.

28 Tseegukar ko bìrí tu u: Khòè ne gha wèé chìbia ne koe hěé naka wèé cg'ãè kg'uian kg'ám q'ooa ne koe ko tcg'oa koe hěéthěé qgóóa máàè.

²⁹ Igaba ãe ko Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka cg'ãèse kg'ui nea chõò tamase qgóóa-máákuan hòò tite, igaba ne chõò tamase chìbiga ne e," tam méé.

³⁰ "Cg'ãè tc'ëea nem úúa," ta ne mééa domkam Jeso ba ncëeta mééa.

Jesom di ne qhàò ne
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

³¹ Jesom ka xõò sa hëé naka qõese ga xu hëéthëéa kò hàà, a hàà tchàa koe téé, a c'ẽem khòè ba tséé, me síí Jeso ba tcii.

³² Ne kò kái ne khòè ne ntcõóa nxàma-nxàma Mea hãa khama ne máá: "Bòò, saò sa hëé naka Tsáá qõe ga xu hëéthëéa tchàa za tãe a ko dtcàrà kg'ui cgoa Tsi ne gha sa," témé.

³³ Me xoa ne a máá: "Tiris xõò sa dìí saa, xu Tíí qõe ga xu dìí ga xua?" témé.

³⁴ Me ãe kò ntcõóa nxàma-nxàma Mea ne ntcàà, a ba a máá: "Ncëea Tiris xõòs ga si i, a Tíí qõe ga xu xu u.

³⁵ Wèém khòèm ãe ko Tirim Nqarim nqarikg'ai koe hànám ko tc'ëe sa kúru ba Tíí qõem ga me e, a Tíí qões ga si i, a gataga Tiris xõòs ga si i," tam méé.

4

Xháà-kg'aom dis sere-sere sa
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Me gaicara tshoa-tshoa a tshàam qàe koe xгаа-xгаа. Si kò kaias xg'ae sa qàea ba koe hãa, Me dxòrom q'oo koe tcãà a tshàam qàe koe síí ntcõó, si kò wèés xg'ae sa tshàam-kg'ám koe gómankg'ai koe téé-tãe.

² Me kái zi gùù zi xгаа-xгаа ne sere-sere zi cgoa, a ba a Gam dì xгаа-xgaan koe máá:

³ “Komsana méé tu. Xhàrà-kg'ao ba kò qòò a síí xhàrà.

⁴ Eëm ko xhàrà ka i kò c'ěe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zi tsarà zi hàà tc'óó o.

⁵ I c'ěe cgùrian nxǒá-kg'ai di qgàian koe tcheè, ncěe kái góman kò kàà a koe. I kò kúúga qháése tsom, góma ne kò kaisa tama khama.

⁶ Eēs ko cáím sa qaò ka i ko gaa tsoman dào, a i a kò tǒbe ga i kò úú tama khama nqai.

⁷ I c'ěe cgùrian dxàman hàna qgài koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u, i táá tc'òoan kúú.

⁸ I c'ěe cgùrian qàè góman koe tcheè, a i a tc'òoan kúú, ěe i ko qhúí a ko kai ka i c'ěean 30 khama noo, i c'ěean 60 khama noo, i c'ěean 100 khama noo tc'òoan kúú.

⁹ Me Jeso ba máá: “Eě tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

*Jesom ko dùús domka sere-sere zi ka kg'ui sa
(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)*

¹⁰ Eëm cúía hãa ka xu kò 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hěé naka c'ěe ne ěe kò gaa koe hãa ne hěéthěé sere-sere zi ka těè Me.

¹¹ Me kò bìrí ne a máá: “Gatua máàèa, chómsea zi kàa zi Nqarim di x'aian di zi tu gha q'ãa sa. Igaba gane ěe tchàa za hãa ne koe i ko wèè guùn ga sere-sere zi cgoa nxàrá xg'aeè.

¹² Nxãasega
'ne gha wèè x'aèan kaga bóò
igaba ne bóò q'ãa tite ka.
A ne a gha wèè x'aèan kaga kóm
igaba ne kóma q'ãa tite,
Nqarim koe ne ko kabise
a qgóóa máàè ne cúí ga a gha ii.' ”

13 Me bìrí ne a máá: “Ncées sere-sere sa tu gáé kóma q'ãa tama? Kháé tu gha nxãaska c'êe zi sere-sere zi ntama kóma q'ãa?”

14 Xhárà-kg'ao ba ko kg'ui ba xhárà.

15 C'èè ne khòè nea dàòm qàe koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii, ncêe kg'uim xháràèa koe. Eẽ ne ko kóm me kagam ko kúúga satana ba hàà, a hàà kg'uim ãe gane koe xháràèa hãa ba séèa tcg'óó.

16 Ne c'êe ne khòè ne nxõán hàna qgái koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii. Nxãa nea ncêe kg'ui ba ne ko kóm ne ko kúúga qãè-tcaoan cgoa hàakagu me ne e,

17 igaba ne káà tobe ne e *khama* ne ko xòm x'aè séè a hãa, a ne a ãe i ko kg'uim domka xháéa ne kana xgàrakuan hàà ne ne ko qháésega cg'áé.

18 “C'êe ne khòè nea ãe dxàman koe tcheèa hãa cgùrian khama ii. Gane ãe kg'ui ba kóma ne ne e,

19 igaba kg'õès di zi xháé zi hěé, naka qguù sa ncàman hěé, naka c'êe zi gúù zi ncóóan hěéthěéa kò tcãà cgae ne, a kg'ui ba chúú-chuu, me táá tc'ároan kúú.

20 “C'èea ne qãè góman koe kò xháràèa cgùrian khama ii. Nxãa ne ko kg'ui ba kóm a ne a ko dtcòma mááse me, a ne a ko tc'ároan kúú, i c'èean 30, i c'èean 60, i c'èean 100 ne ne e.”

*X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúùs dis sere-sere sa
(Lk 8:16-18)*

21 Me bìrí ne a máá: “Díina ga x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúù sa gàbas cgoa xoaba-kg'ai, kana kgàrom dòm q'oo koe tòó? Tseeguan kagas gha téé-q'ooa sa koe tòòè!

22 Wèés gúùs ãe chómsea hãa sa gha x'áise, si gha ãe qàbi-kg'aièa hãa sa, xgòre-kg'aiè khama.

23 Khòem ãe tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

24 Me bìrí ne a máá: “Qǎèse tu komsana! Eẽ tsi tcg'òóá hãas tc'ǎò-tc'ǎo sa gaas máàè tsi ghas ga si i, a tsi a gha gataga càùà máàè si.

25 Wèém khòèm ãe úúa hãa ba gha káíán máàè. Me gha ãe gùù úú tama ba, ãem úúa hãa gùù-coan ga sèè cgaèè khama,” tam méé.

Tsòmkom cgùrim dis sere-sere sa

26 A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea ncēeta ii: ‘Khòèm góman koe cgùri ba xhàrà hãam khama i ii,

27 ncēe ko ntcùú ka x'óm a ko koaba ka tēe, me cgùri ba ko cúíaga kai, gam c'úùà hãase.

28 Góm ba kò cúíga kg'ama tc'òoan kúrú: kg'aíam ko tsòm a qhúí, a ba a kai, a x'òàn kúrú, i x'òàn tc'áróan kúrú.

29 Eẽ i ko tc'òoan x'ǎé kaga i ko tcuùè, tcuù di x'aè ne hààraa khama,” tam méé.

Mosetara dis hìis di cgùrian dis sere-sere sa

(Mt 13:31-32, 34; Lk 13:18-19)

30 A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea gha dùús cgoa nxárá xg'aeè, kana dùútsa sere-seres cgoa ia gha nxárá xg'aeè?

31 Mosetara *dis hìis* dim cgùrim khama i ii. Ncēè cgùrian kò ko góman koe xhàràè nem wèé cgùrian nqòómkg'ai di kaga cg'aré me e.

32 Igaba ãem kò xhàràè nem ko tsòm, a kaias hìis xhàrà di sa kúrú, a kaia nxãan kúrú, i gha nqarikg'ai di tsaràn hàà gas di sóman koe nquuan kúrú,” tam méé.

33 Jeso ba kò kái zi sere-sere zi tséékagu, a kg'ui ba bìrí ne tc'ǎò-tc'ǎos ãe gane ko kóma q'ãas cgoa.

34 Táám kò cúí gùù ga gane cgoa kg'ui, sere-serean tséékagu tamase, igabam ko Gam di xu

xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoam kò cúia hãa ka wèés guù sa qãèse bìrí xu.

Jeso ba ko tc'ãá ba téékagu

(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Me gaam cámi ãem dim dɔ̀òam ka bìrí xu a máá: “Hàà naka xae c'ãem xòem tshàam dim za tchoaba,” témé.

³⁶ Xu kò khòe ne gaa koe qau, a xu a ãem kò hãam dxòrom q'oo koe tcãà, zi kò gataga thèé c'èe zi dxòro zi gaa koe hàna.

³⁷ Me kò kaim tc'ãá ba tãe, i tshàam di qhonèan qùbise a dxòrom q'oo koe tcãà, me dxòro ba cg'òè ka hãé.

³⁸ Igabam kò Jeso ba dxòrom kháo koe hàna, a tçgábi ba dcãa a x'óma xõe. Xu ghùì Me, a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tsee, tom xae ko igaba i gáé Tsáá koe guù méé tama?” témé.

³⁹ Me tãe a ba a tc'ãá ba dɔ̀àe a tshàa ba bìrí a máá: “Nqoo naka kgàe!” témé. Me tc'ãá ba téé, si kò kaisas nqoo sa xóé.

⁴⁰ Me tèe xu a máá: “Dùús domka xao ma q'aea? Dtcòman xao gáé úú tama?” témé.

⁴¹ Xu kaisase q'áò, a xu a tãèku a máá: “Dùútsa khòe ba gáé ncèe ba? Tc'ãán ga hãé naka tshàan ga hãéthèé ka ko komsanaè ba?” témé.

5

Jeso ba ko dxãwa tc'èean úúam khòe ba qãèkagu

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

¹ Xu tshàa-dxoom ka c'èe xòèa ba za tchoaba, Gerase ne dim nqõóm xòè koe.

² Eẽm ko Jeso ba dxòrom koe tcg'oa, kam ko cg'ãè tc'ëean kò úúa hãam khòem cgoa xg'ae, tc'àm zi xòè koe kò guua hãa ba.

³ Tc'àm zi koe kò x'ãèa hãa ba, ncẽe khòè ne kò qáéa ba ka tààèa hãa ba, qano di xu tau xu cgoa ga igaba.

⁴ Kái-kg'aisem kò ko tshàua ba koe hěé naka nqàrèa ba koe hěéthěé qano cgoa qáéa ntcòè, igabam kò ko qhòm m, a ba a nqàrè di qanoan khòè q'aa. Cúi khòè ga kò káa a ncèè me i ga di qarían kò úúa hãa a.

⁵ Ntcùú ba hěé naka koaba ba hěéthěém kò ko tc'àm zi hěé naka xàbì xu koe hěéthěé q'aua te, a ko nxõán cgoa thòè-thõose.

⁶ Eẽm ko Jeso ba nqùù ga ii a ko bóò, kam kò qgóéa síí, a síí cookg'aia ba koe qom,

⁷ a kaisase q'au a máá: “Jesoè, kaisase tc'ámáka hànám Nqarím di Tsi Cóa Tseè, dùú sa Tsi ko tíí cgoa tc'ëe? Nqarím cgoa ra ko gaise Tsi a ko máá, táá xgàra te guu,” témé.

⁸ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Ncẽem khòem koe tcg'oa, tsáá cg'ãè tc'ëe tseè!” témé.

⁹ Me nxãaska Jeso ba tèè me a máá: “Cg'õèa tsi dìía?” témé. Me máá: “Cg'õèa te Milione e, kái xae e khama,” témé.

¹⁰ Me kaisase Jeso ba dtcàrà, táám gha ãem qgáim koe xhàigu xu ka.

¹¹ Kái zi xgùu zia kò xàbìm dxùukg'ai koe hãa a ko dxòó.

¹² Ka i ko dxãwa tc'ëean Jeso ba dtcàrà a máá: “Xgùuan dis xg'aes koe tsééa úú ta a, kgoara máá ta a naka ta gaan koe tcãà,” témé.

13 Me cg'ãè tc'ëean kgoara máá i tcg'oa, a i a sí xgùuan koe tcãà, i ãe xgùuan ncëe kò 2,000 khama noo o, kari-karisea xõa a sí tshàam koe tcãà a tomè.

14 Eë kòo xgùuan kòre xu khòe xua kò bèe a qgóe a sí x'áé-dxooan koe hëe naka x'áé-coa xu koe hëéthëe xàà a. Ne kò khòe ne ãe kúrúsea hãa sa hàà bóò.

15 Eë ne ko Jesom koe hàà ka ne kò ãe kò dxãwa tc'ëean úúa hãam khòe ba bóò, me gaa koe ntcõóa-ntcõe, a qgáian hãana, i tc'ëea ba qãè e, ka ne kò q'áo.

16 Gane ãe kò ãe kúrúsea hãa sa bóò ne kò dxãwa tc'ëean kò úúam khòem koe hëe naka xgùuan koe hëéthëe kúrúsea hãa sa khòe ne birí.

17 Ne tshoa-tshoa a Jeso ba dtcàrà, gane dim nqõóm koem gha tcg'oa sa.

18 Eëm ko Jeso ba dxòrom koe tcãà kam kò ãe kò dxãwa tc'ëean ka tcãàèa hãam khòe ba Gam cgoam gha qõò sa dtcàrà Me.

19 Igabam kò Jeso ba táá kgoara máá me Gam cgoa qõòa ne, a birí me a máá: “Dìbi x'áéa tsi koe, tsari ne khòe ne koe, naka tsia sí X'aigam nta noose kúrú máá tsia hãa sa hëe naka nta noosem thõò-xama máá tsia hãa sa hëéthëe ka birí ne,” témé.

20 Me kò khòe ba wèe xu x'áé-dxoo xu ãe kò Dekapolise koe hãa xu koe qõòa te a Jesom gam koe kúrúa hãa zi gúù zi kaisa zi ka tshoa-tshoa a khòe ne birí, ne wèe ne khòe ne are.

*Jairom ka cóase sa hëe naka khòes Jesom dim qgáí ba kò qgóó sa hëéthëe e
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)*

21 Eëm ko Jeso ba dxòrom cgoa tshàam ka ncü za ka xòèa ba koe tchoaba, ka ne kò kái ne khòe ne Gam koe xg'ae, Me kò tshàam dxùukg'ai koe téé-tëe.

22 Me kò c'ěem khóèm, còrè-nquum di xu tc'ãà-cookg'ai xu ka c'ěe ba hàà, Jairo ta kò ko ma tciìe ba, a ba a ěem ko Jeso ba bóò ka nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé.

23 A kaisase dtcàrà Me a máá: “Tiris cóás cg'áré sa x'oos qàe koe hãa, ke cgómna hàà naka Tsia tshàua Tsi tòó cgae si nakas gha nxãasega qãè naka kg'òè,” témé.

24 Me tēe a qõò cgoa me, ne kái ne khòè ne xùri Me, a ne a ncorú Me.

25 Si kò thēe c'ěes khòès 12 kurian kò úúa hãa a ko xòm x'aèse nxoean hòò sa hãa,

26 ncēe kò kái kurian sée a ko naakan koe tsoòse sa, a kò wéé gúùan ěes úúa hãa ga tséekagu, qãèkaguses gha ka, igabagas kò táá qãè, i kò gaas di tcìian càuse.

27 Ēes ko Jesom ka kóm, kas kò kái ne khòè ne xg'aeku koe guu a hàà Jesom kháo koe tcãà, a sa a ěem kò hanam qgáim di xgám-kg'aman qgóó.

28 Gas kas kò biríse a máá: “Ncēè Gam dim qgái bar kòò qgóó ne cúígar gha qãè,” témé.

29 Si Gam dim qgái ba qgóó, i kò gaa x'aè kaga gas di tcìian kaà, si cgáé-q'ooa sa koe xám ncãas gas di tcìian koe tsoòè sa.

30 Me Jeso ba qarian ncãa tcg'oa cgae Me sa qháésega xamà q'ãa. A ba a kabise khòè ne koe a máá: “Dii na ncãa qgáia Te qgóó?” témé.

31 Xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xõa Me a máá: “Khòè ne ma xg'ae cgae Tsia hãa sa Tsi ko bóò, igaba Tsi ko tēè diin qgóó Tsia hãa sa!” témé.

32 Me Jeso ba ntcáà, diin ěes gúù sa kúrúá hãa sam gha bóò ka.

33 Si nxãaska khòè sa ěe kúrúse cgae sia hãa sa

bóòà q'ãa, a sa a hàà nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé q'áòan cgoa, a wèè tseeguan bìrí Me.

³⁴ Me bìrí si a máá: “Tiri si cóá seè, sari dtcòma nea qãèkagu sia, ke tòókuan cgoa qòò naka sia sari xháéan koe tcg'oa,” témé.

³⁵ Eëm qanega hãa a ko khòè ne cgoa kg'ui, ka ne kò c'èe ne *Jairom ncèe* kò còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe kò guua hãa ne hàà, a ne a máá: “Tsáá xuù sa ncãa x'óó, ka tsia ko dùús domka xgaa-xgaa-kg'ao ba qanega xhõe-xhõea máá?” témé.

³⁶ Igabam kò Jeso ba táá nqábé kg'uiian èe kòo kg'uiè e, a ba a còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'ai ba bìrí a máá: “Táá q'áo guu, kg'amaga méé tsi dtcòm,” témé.

³⁷ A ba a kò táá c'èe khòè ga kgoara máá i xùri Me, Petere ba hëé naka Jakobo ba hëé naka Johanem Jakobom ka qõese ba hëéthëé xu ka oose.

³⁸ Eë xu ko còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe síi tcãà, kam ko Jeso ba bóò zi gúù zi qãè tama, ne ko khòè ne q'aua kg'aeku a ko xòò.

³⁹ Me tcãà a síi bìrí ne a máá: “Dùús domka zia gúù zi qãè tama, tu ko kg'aeku, a ko xòò? Cóá sa x'óó tama a x'òma hãa ka,” témé.

⁴⁰ Igaba ne kò kg'ãè Me. Me wèèa ne ga tcg'òó, a ba a cóás ka xòò ba hëé, naka xòò sa hëé naka èe kò Gam cgoa hãa xu xgaa-xgaase-kg'ao xu nqoana xu hëéthëé séè a cóás kò hãa koe tcãà cgoa ne.

⁴¹ Me tshàua sa koe qgóó si, a bìrí si a máá: “Talita kumi!” témé. Ncèe sa ko máá: ‘Cóá seè, tãe tar ko sáá ka méé,’ témé.

⁴² Si gaa x'aè kaga cóá sa tãe a sa a qõòà te (12 kuri si i kò ii). Eës ko ncèe sa kúrúse ka ne kò kaisase are.

⁴³ Me Jeso ba qarika q'ãa-q'ãa ne, táá ne gha cúí khòè ga ncēes gúùs ka q'ãakagu sa. A ba a birí ne a máá: “C'ēe gúù máà si nakas tc'òó,” témé.

6

Jeso ba ko Nasareta koe xguìè

(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

¹ Jeso ba kò ēem qgài ba tcg'oaragu, a Gam dim x'áé-dxoom koe síí, xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xùri Me.

² Me kò Sabata dim cárn ka tshoa-tshoa a còrè-nquum koe xгаа-xгаа. Ne kò kái ne ēe kò kóm Me ne kaisase are a máá: “Ncēm khòè ba wèé zi ncēe zi nda hòòà? Dùútsa tc'ēe saa ncēe Gam máàèa sa, ncēm ko kaia tsééan are-aresa ga kúru sa?”

³ Kháé ncēe ba gáé xom-kg'aom tama baa, Marias ka cóáse ba, Jakobo ba hēé, Josefa ba hēé, Jutase ba hēé, naka Simone ba hēéthēé xu ka káimkhoe ba. Gam ka qōesea zi gáé gatá cgoa ncēe koe hãa tama?” ta ne méé. A ne a bóòà xguì Me.

⁴ Me Jeso ba birí ne a máá: “Porofiti ba wèé za ga tcommèam khòè me e, gam dim x'áé-dxoom koe hēé naka gam di x'áéan koe hēéthēé cúí oose,” témé.

⁵ A ba a kò gaa koe táá are-aresa zi tséé zi kúru, igabam kò kg'ama cg'orò ne khòè ne tsàà ko ne koe cúíga tshàua ba tòó, a kg'òèkagu ne.

⁶ Kaisasem kò area hãa, gane di dtcòman úú tama domka.

A ba a kò x'áé-coa xu koe qōòà te a xгаа-xгаа.

Jeso ba ko 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tsééa tcg'òó

(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

⁷ Me kò Jeso ba 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Gam koe tciaa óá, a ba a tshoa-tshoa a cam-cam tsééa tcg'òó xu, a cg'ǎè tc'ëean xhàiaгу di qarian máà xu.

⁸ A ba a x'áè xu a máá: “Táá méé xao cúí guù dàò q'oo di ga séèa mááse guu, igaba méé xao dqàbi hìim cúim gabá séè, naka táá pére kana dtcòbè ga séè guu, naka táá cúí mari ga qòè guu.

⁹ Igaba méé xao nxàbo, naka xaoa táá c'ëe qgái ga séèa mááse guu,” témé.

¹⁰ Gatagam kò thée bìrí xu a máá: “Eë xao ko tcàam x'áem koe xao kòo qǎèse hààkaguè, ne méé xao gaa koe x'ǎè, naka xaoa nxǎakg'aiga síí ãem qgái ba tcg'oara guu.

¹¹ A ncèè c'ëe qgái gaa kò qǎèse hààkagu xao o tama, ne khòè ne komsana xao o tama, ne méé xao ãem qgáim koe nqàrèa xao di tsharàn qǎè-qǎè, naka xaoa tcg'oaragu me, nxǎasegas gha ãe sa ãe ne khòè ne koe x'ái sa ii ka,” témé.

¹² Xu tcg'oa a xu a síí Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xгаа, khòè ne méé ne gane di chìbian koe tcóóse di ba.

¹³ A xu a kái dxāwa tc'ëean khòè ne koe xhàiaгу, a kái ne khòè ne tsàako ne nxúian cgoa tcgáù, a xu a qǎèkagu ne.

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis x'oo sa

(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

¹⁴ Me x'aigam Herote ba Jesom ka kóm, cg'òèa ba kò q'áasea hāa khama. C'ëe ne khòè nea kòo máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'ao Me e. X'ooan koem tēea! Gaa domka i ko ncèe qarian are-aresa zi tséé zi di gam koe kúrúse,” témé.

15 Igaba ne kò c'ěe ne máá: “Elija Me e,” témé, ne ko c'ěe ne máá: “Porofiti Me e, c'ěe xu porofiti xu ncíi x'aè di xu khamaga ma,” témé.

16 Igaba ěem ko Herote ncěe sa kóm kam kò máá: “Johanem, ncěer kò q'ǎe tcúúa hãa ba, x'ooan koe tẽea hãa,” témé.

17-18 Herote ba kò gam ka káíkhoem Filipim dis khóès Herotiase sa séea hãa. Me kò Johane ba Herote ba bìríia hãa a máá: “X'áèan koe tsi kgoara máàè tama, tsáá kíim dis khóè sa tsi ga kò séea hãa sa,” témé. Khamam kò Herote ba *c'ěe khóèan* tsééa úú, síi i gha Johane ba qgóó, a qáé, a qáé-nquus koe tcãa ka.

19 Herotiase sa kò Johane ba hòrea hãa, a kò cg'õo me kg'oana, igabagas kò tãè.

20 Herote ba kò Johane ba q'áòa hãa, a kò nqáó-nqao mea hãa, tchàno a tcom-tcomsam khóè me e sam kò q'ana hãa khama. Eẽm kòo Johane ba kóm nem kò qǎèse hãa tama, igabam kò komsana ba ncàma hãa.

21 Igabas kò qǎèm x'aè ba hòò, me kò Herote ba ábà cáma ba ka gam di xu tc'ãà-cookg'ai xu kaia xu hěé, naka ncõo-kg'ao xu di xu kaia xu hěé, naka Galilea koe kò tc'ãà-cookg'aia xu khóè xu hěéthěé kǒè sa kúrúa máá.

22 Eẽs ko Herotiasas ka cóáse sa tcãa a ko Herote ba hěé naka kǒès di xu cg'áè-khoe xu hěéthěé xu ko ntcãa máá kas ko Herote ba kaisase qǎè-tcaokagu. Me x'aigam Herote ba cóá sa bìrí a máá: “Wěés gúùs ěe si ga dtcàrà te sa dtcàrà te, máà si sir gha ke,” témé.

23 A ba a gaises cgoa nqòòkagu si a máá: “Dùús wěés ěe si gha dtcàrà te sar gha máà si, tiri x'aian

di xòèan c'èea ga ii igaba,” témé.

²⁴ Si xòòs koe síí a máá: “Dùú sa ra gha dtcàrà?” témé. Si xòò sa máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sa dtcàrà,” témé.

²⁵ Si kò x'aigam koe kúúga kabise a máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sar ko gàbas q'oo koes tòóèa hãase dtcàrà,” témé.

²⁶ Me x'aiga ba kaisase tshúù-tcao, igabam kò gaisean ãem kò kúrúa hãa hěé naka cg'âe-khoe ne hěéthěé domkam kò gam dim kg'ui ba ntcoean tc'êe tama.

²⁷ A ba a kò cg'õo-kg'ao ba qháése x'áèan cgoa tsééa úú, síím gha Johanem dis tcúú sa óága ka. Me kò qõò a síí Johanem dis tcúú sa q'ãe, qáé-nqus koe.

²⁸ A ba a gaas tcúú sa gàbas koe tòó a óá, a hàà gaas dxàe-coa sa màà si, si kò cóá sa sèè a xòò sa màà si.

²⁹ Eè xu ko gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ãe sa kóm, ka xu kò hàà tc'áróa ba sèè, a síí tc'áms koe kg'ónò o.

*Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khòè ne tc'õókagu
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)*

³⁰ Xu kò x'áè úú-kg'ao xu Jesom koe kabise, a hàà wèè zi gùù zi ãe xu kò kúrú zi hěé naka ãe xu xгаа-xгаа hãa zi ka hěéthěé bìrí Me.

³¹ Igaba i kòo nxãaska kái khòèan hààku a ko qõòku, xu kò Jeso ba hěé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hěéthěé táá tc'õó di x'aèan ga úú khamam kò bìrí xu a máá: “Hàà xao naka xae nqoo-nqoosam qgáim koe qõò naka xaea síí cúía hãa naka xao gha nxãasega sãa,” témé.

32 Xu dxòrom cgoa qõò a xu a cúíaga nqoo-nqoosam qgáim koe síi hãa.

33 Ne kái ne khòè ne bóò xu, xu ko tcg'oa, ne dìi ga xu u sa bóò q'ãa. Ka ne ko x'áé-dxoo xu koe guu a tshàam dxùukg'ai sèè, a tc'ãa a nqàrèa ne ka gaa za qgóéa síi, a síi còoka hãa a qãà xu.

34 Eëm ko Jeso ba dxòrom koe xõa kam ko kaias xg'ae sa bóò, a ba a thõò-xama máá ne, kòre-kg'ao ba úú tama zi ghùu zi khama ne kò ii khama. Me nxãaska tshoa-tshoa a kái zi gúùu zi ka xгаа-xгаа ne.

35 Eës ko cáim sa dqòara qõò ka xu ko Gam di xu xгаа-xгаа-se-kg'ao xu hàà cgae Me, a máá: “Ncëem qgái ba cúía hãam qgái me e, i ncãa gataga dqòa,

36 ke khòè ne qõò q'aakagu naka ne nxãasega cúuse nxama-nxama hãa xu x'áé xu koe hëé naka x'áé-coa xu koe hëéthëé síi c'ëe gúùan x'ámá mááse naka tc'õó,” témé.

37 Igabam kò xqo xu a máá: “Gaxao c'ëe gúùan máà ne naka ne tc'õó,” témé. Xu bìrí Me a máá: “Kháé méé xae síi kái marian 200 xu qano mari xu tséékagu naka pérén x'ámá máá ne naka ne tc'õó?” témé.

38 Me máá: “Nta noo pérén xao úúa? Qõò naka síi bóò,” témé. Xu síi bóò a máá: “5 xu péré xu hëé naka cáim x'àu tsara hëéthëé e,” témé.

39 Me Jeso ba bìrí xu xu wèè ne khòè ne xg'ae-coa zi cgoa ntcòókagu, tsãa dcãan kg'ai koe.

40 Ne xg'ae-coa zi 100 ne khòè ne di zi hëé, naka 50 ne khòè ne di zi hëéthëé cgoa ntcõó.

41 Me ãe xu 5 xu péré xu hëé naka x'àu tsara hëéthëé sèè, a nqarikg'ai koe ghùu-kg'ai, a ts'ee-ts'eekg'ai i, a pérén khõá q'aa. A ba a xгаа-xгаа-se-

kg'ao xu máa a, nxãasega xu gha khòe ne sama a ka. Me gataga x'aù tsara wèe ne khòe ne q'aa-q'aaa máa.

⁴² Ne kò wèea ne ga tc'õó a ne a xg'ãa,

⁴³ xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ãe ncãa tc'õóa qaùèan ka 12 xu q'ore xu péré-qàmàn hěe naka x'aù-qàmàn hěéthěe di xu tcãa, xu cg'oè.

⁴⁴ Eẽ kò péréan tc'õó xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khòe xu u.

*Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe náa qõò
(Mt 14:22-33; Jn 6:15-21)*

⁴⁵ Me Jeso ba qháése Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu chùi, xu dxòrom q'oo koe tcãa, Gam ka xu gha tc'ãa a Betesda koe qõò ka, Gam qanega qaù a ko khòe ne qõòa q'aakagu ka.

⁴⁶ Eẽm ko x'àè nea xg'ara kam ko xàbì ba q'ábà qaò a sí còrè.

⁴⁷ Eẽs ko cáím sa dqòa kam kò dxòro ba tshàam nqáè koe hàna, Me kò Gabá gómankg'ai koe cúise hàna.

⁴⁸ Dxòro ba xu kò ko xháé-xháésase qõòkagu sam kò bóò, tc'ãá ba xu kò q'óá-kg'ama khama, kam kò q'uu-kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàam tc'amkg'ai koe náa qõò a, qàea xu koem kò hãa a ko nqáé xu,

⁴⁹ igaba ãe xu kò bóò Me, Me tshàam tc'amkg'ai koe xóé a ko náa qõò, ka xu kò tc'ëea máa dcausoma Me e, ta tc'ëea hãa, a xu a kaisase q'au.

⁵⁰ Wèea xu ga kò bóò Me khama, a xu a kaisase q'aea. Me gaa x'aè kaga kg'ui cgoa xu a máa: “Tíí Ra a, ke xao tòón tcáó! Táá q'áò guu,” témé.

⁵¹ Eẽm ko dxòrom koe gaxu cgoa q'ábà kam kò tc'ãá ba téé. Xu kò kaisase area.

52 Pérén kaga xu kò q'ãa tama, i tcáóa xu ga qari-qarièa khama.

Jeso ba ko Genesarete koe tsàako ne khòè ne qãèkagu

(Mt 14:34-36)

53 Eẽ xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqõóm koe hàà, a xu a gaa koe gaxu dim dxòro ba tòó.

54 Eẽ xu ko gaxu dim dxòrom koe tcg'oa, ka ne ko khòè ne kúúga Jeso ba bóòà q'ãa.

55 A ne a wèé x'áéan koe qgóéa te, a tshoa-tshoa a tcìi-khoean gaan di tcoàn koe xòóa hãase séèa úú, ãe ne ko kóm i ko máá hànám hãa témèè qgái koe.

56 Me ãem ko nqõó-coa zi koe hëé, naka x'áé xu koe hëé naka nqõóm di c'ëe xòèan koe hëéthëé tcãà ka tsàako khòèan Gam koe séè a úúè, a síí gúù zi ko x'ámáguè qgái koe xòòè, a dtcàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgáim xgám-kg'am qgóó sa, ne kò wèèa ne ãe ko qgóó Me ne kg'õèkaguè.

7

Nqarim di x'áè-kg'áma ne kana khòèan di caua ne
(Mt 15:1-9)

1 Xu Farasai xu hëé naka Jerusalema koe kò guua hãa xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu c'ëe xu hëéthëé Jesom koe hààra xg'ae.

2 Ka xu ko c'ëe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bóò, xu ko cg'uriga tshàuan cgoa tc'õó, xg'aà tshàu tamase.

3 (Farasai xu hëé naka wèé ne Juta ne hëéthëéa kò ncíi cauan tsgõosea ne di koe ga guu a xg'aà tshàu tama ne hãas cookg'ai koe tc'õó tama.

⁴ Eẽ ne kò x'ámágu dis qgáls koe guua hãa ne ne tshàua ne xg'aà tamas cookg'ai koe tc'õó tama. Gataga ne kò kái cauan c'ẽe úúa hãa, kubian hẽé naka suuan hẽé naka tc'õó cgoa di zi gàba zi [hẽé naka tcoà xu] hẽéthẽé xg'aà di i.)

⁵ Xu nxãaska Farasai xu hẽé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hẽéthẽé Jeso ba tẽe a máá: “Dùús domka xu Tsari xu xгаа-xгаа-se-kg'ao xu gatá ka tsgõosea ne di cauan khama ma kg'òè tama, a ko cg'uriga tshàua xu cgoa péréan tc'õó?” témé.

⁶ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Eẽm kò ko Isaia ba porofita kam kòo tseegukaga gaxao qãè khòean khama ko ma kúrúse xao ka porofita, ncẽe i ma góásea hãa khama a ko máá:

‘Ncẽe ne khòè ne ko kg'áma ne cgoa dqom Te,
igaba i tcáóa ne Tíi koe nqúu u.

⁷ Káa hùise ne ko dqom Te,

a ko khòè ne di x'áèan xгаа-xгаа,
témé khama.

⁸ Nqarim di x'áè-kg'áman xao kúrú tama a xao a khòean di cauan qgóóa qaria hãa,” tam méé.

⁹ A ba a birí xu a máá: “Nqarim di x'áè-kg'áman xao gha máaa xguì sa xao q'ana hãa, nxãasega xao gha gaxao di cauan di x'áèan qgóóa qari ka.

¹⁰ Moshe ba kò ncẽeta mééa a máá: ‘Saò ba hẽé naka saò sa hẽéthẽé tcom,’ a ba a kò gaia máá: ‘Dím wèém ẽe ko xõòm ka kana xõòs ka cg'ãèse kg'ui ba méém cg'òè,’ témé,

¹¹ igaba ncèè khòem kò ko xõòm ka kana xõòs ka máá: ‘Eẽr ga ko hùì cgoa tsia sa, nxãa sa *Nqari*

bar nqòòkagua hãas máàku si i khamar ko hùia tsi ka tààè,' témé ne xao ko ncêe sa dtcòm.*

¹² Gaa koe guus ka xao guu me nakam xõò ba hêé naka xõò sa hêéthêé c'êe gúù ga kúrúa máá tama.

¹³ Gaxao di cauan ncêe xao kúrúa máásea hãa koe xao guu a Nqarim dim kg'ui ba káà-hùikagua hãa. A xao a kò ãeta iim dàòm ka kái zi gúù zi kúrú," tam *Jeso ba méé.*

*Gúù zi khòè ne ko kúrú ne cg'uriga zi
(Mt 15:10-20)*

¹⁴ A ba a khòè ne Gam koe gaicara tciia óá, a bìrí ne a máá: "Komsana Te tu wèèa tu ga, naka tua kóma q'ãa.

¹⁵ Khòèm ka tchàa koe hãa, a ko gam koe tcãà sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama, igaba ãe ko khòèm koe guu a tcg'oa sa ko khòè ba cg'uri-cg'uris ga si i.

¹⁶ [Díim wèém ãe tceean úúa hãa ba méém kóm,]" tam méé.

¹⁷ Eëm ko Jeso ba khòè ne koe guu a ko nquum q'oo koe tcãà, ka xu ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ães sere-seres ka tõe Me.

¹⁸ Me bìrí xu a máá: "Qanega xao gáé kóma q'ãa tama? Bòò tama xao gáé hãa? Dùús wèés ãe ko khòèm koe tchàa za guu a tcãà sa cg'uri-cg'uri me tite,

¹⁹ tcáóa ba koes tcãà tama, a ko ncãaa ba koe tcãà, a gatà ma nqáé khama," témé. (Ncêeta mééan kam kòò Jeso ba wèé tc'õoa nea ts'ee-ts'eekg'aièa sa nxàe.)

* **7:11:** Gerika sa ko "korebane" dim kg'ui ba tséékagu, a sa a kháóka nxàe, dùú sam ko ncêem kg'ui ba méé sa: " 'korebane' (ncêe sa ko máá 'Nqarim tcg'óóa máàèa hãas máàku sa,' témèè")

20 Me máá: “Eẽ khòèm *tcáo* koe ko guu a tcg'oa sa, gaas khòè ba ko cg'uri-cg'uris ga si i.

21 Igaba i ko q'oo koe, tcáós koe guu a cg'ãè tc'ëean hěé, xóé cgoakuan hěé, ts'ãàn hěé, cg'òokuan hěé,

22 cg'áràn hěé, cg'ãè zi cau zi hěé, kàa sa hěé, cèèan hěé, qgóóse tama sa hěé, cg'ãè tcgái cgoa bóòku sa hěé, zàróku sa hěé, tc'amaka bóòse sa hěé, naka cg'ãè tcáo sa hěéthěé tcg'oa khama.

23 Wèé zi cg'ãè zi ncēe zia kò q'oo koe guu a tcg'oa a zi a ko khòè ba cg'uri-cg'uri,” tam méé.

Khòès di dtcòma ne
(Mt 15:21-28)

24 Me Jeso ba gaa koem kò guu a tcg'oa ne Ture dim nqǒóm koe síí. A gaa koem ko síí ka c'ëem nquum koe tcãà, a ba a kò tc'ëe tama c'ëe khòè gha *gaa koem hãa sa q'ãa* sa, igabam gha ma xài sa kò kàà si i.

25 Kas ko kúúga khòès gas dis cóás kò cg'ãè tc'ëean ka tcãàèa hãa sa Jesom ka kóm, a sa a hàà a nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé.

26 Khòès ãe sa kò Gerika si i, a sa a kò Sirofonike dim nqǒóm koe ábàèa hãa. A sa a kò Jeso ba dtcàrà, dxãwa tc'ëea nem gha cóás koe tcg'òó sa.

27 Me Jeso ba xọa si a máá: “Hààn ta kg'aia cóán tc'òókagu, qãè tama i hãa cóán di péréan gha sèè a haghuan xaoa máàè sa ke,” témé.

28 Igabas kò khòè sa xọa Me a máá: “Eè, X'aigaè, ãe tafolean ka nqãaka hàna hãa haghuan ga ko cóán di péré qàmàn tc'òó,” témé.

29 Me Jeso ba bìrí si a máá: “Eèm xọam domka si gha qǒò, saris cóás koe i dxãwa tc'ëean tcg'oara hãa khama,” témé.

³⁰ Si x'áea sa koe dibi a sa a síi sao-xg'ae, si cóáse sa tcoàm koe xõe i dxãwa tc'ěean tcg'oa cgae sia.

Jeso ba ko q'omase tcee dòmam khòè ba qãèkagu

³¹ Me Jeso ba Ture dim nqõóm koe gaicara guu a xgoaba a ba a síi Sitone dim nqõó ba gãá a tshàam Galilea dim koe síi, Dekapolise dim xg'aekum koe.

³² Ne kò khòèm ncěe kò q'omase tcee dòmà a kg'ui tama ba Gam koe úú, a ne a dtcàrà Me, síim gha tshàua ba gaam khòèm koe tòò sa.

³³ Me Jeso ba khòè ne xg'aeku koe cúia tciaa tcg'òó me, a ba a síi gaam khòèm di tcee dòmàn koe tshàua ba tcãà a ba a tcg'ae a gaam khòèm di taman qgóó.

³⁴ Me Jeso ba nqarikg'ai koe ghù-i-kg'ai a ba a kaisase sònò, a bìrí me a máá: “Efata!”† témé (ncěeta i kò mééè ne i ko máá: “Xgobekg'amse,” téméè).

³⁵ I khòèm di tcee dòmàn xgobekg'amse, i tama ba ga gataga kgoarase, me qãèse kg'ui.

³⁶ Me Jeso ba khòè ne x'àè, táá ne gha cúí khòè ga bìrí i ka. Igabaga ne kò ěem ko ma kúrú u khama noose Gam ka kg'ui.

³⁷ Ne kò khòè ne kaisase are a máá: “Wèè zi gùù zim qãèse kúrúa hãa, kg'ui taman gam kg'uikagua hãa, a ěe kóm taman ga kómkagua hãa,” témé.

8

*Jeso ba ko 4,000 ne khòè ne tc'õókagu
(Mt 15:32-39)*

† **7:34: Efata** - Ncěem kg'ui ba Hebera dis kg'uis di me e.

¹ Eẽ xu cárn xu koes kò gaicara kaias xg'aes khòè ne di sa xg'aea, ka ne kò tc'óó ne gha gúú úú tama, Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tciaa óá, a birí xu a máá:

² “Ncēe ne khòè ner ko thõò-xama máá, ncēeska ne nqoana cárn Tíi cgoa hãa khama, a tc'óó ne gha gúú ga úú tama.

³ Ncēè x'áea ne koer kòo xàbà ne hãase dìbikagu ne, ne ne gha dàðan q'oo koe qgaè-kg'ai a cg'áé; c'ēe-kg'áia nea nqúú ka guua hãa khama,” tam méé.

⁴ Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xoa Me a máá: “Ncēm tchàa-xgóóm koe nea gha ncēe ne khòè ne ntama ma péréan xg'ãà?” témé.

⁵ Me tèè xu a máá: “Nta noo péréan xao úúa?” témé. Xu máá: “7 xu péré xu u,” témé.

⁶ Me *Jeso ba* xg'ae sa birí si górnan-kg'ai koe ntcóó, Me gaxu péré xu 7 xu sée, a ba a Nqari ba qãè-tcaoa máá xg'ara a khõá q'aa xu, a Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu máà xu, nxãasega xu gha khòè ne máà a ka.

⁷ Xu kò gataga thée cg'orò x'aù-coan úúa, Me kò gataga Nqari ba qãè-tcaoa máá, a ba a Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu máà xu, xu khòè ne máà xu.

⁸ Ne kò tc'óó a ne a xg'ãà, xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu ēe kò qaùn ka 7 zi q'ore zi tcana cg'òè-cg'oe.

⁹ Gane ēe kò tc'óóa hãa nea kò 4,000 khama noo. Me kò qõòa q'aakagu ne,

¹⁰ a ba a gaa x'aè kaga dxòrom q'oo koe tcãà, Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa, a Dalamenuta dim xg'aekum koe qõò.

Farasai xu ko are-aresas x'ái sa qaa
(Mt 12:38-42; 16:1-4)

¹¹ Farasai xu kò *Jeso ba* hàà cgae, a tshoa-tshoa a ntcoeku cgoa Me, a xu a qgóó Me xu gha qgálan qaa ka *are-aresas* x'áis nqarikg'ai di sa qaa cgae Me.

¹² Me nxãaska kaisase sònò a kg'ui a máá: “Dùús domka sa ko ncëes qhàò sa *are-aresas* x'ái sa qaa? Tseegukar ko bìrì tu u a ko máá: Cuiskagas ncëes qhàò sa cúis x'áis ga sa x'áìèa hãa tite!” témé.

¹³ Me guu xu a dxòrom q'oo koe tcãà, a xgoaba a *tshàa ba* b̄ara, a tshàam di c'èe xòèan za qõò.

Farasai xu hěé naka Herote ba hěéthěé xu dis
péré gãé-gãe sa
(Mt 16:5-12)

¹⁴ Xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu péréan sèè c'urúa hãa, a cúim péré ba dxòrom q'oo koe úúa hãa.

¹⁵ Me *Jeso ba* q'ãa-q'ãa xu a máá: “Q'ãa méé xao, naka kòresea hãa *Farasai xu hěé naka Herotem* di péré gãé-gãean hěéthěé koe,” témé.

¹⁶ Xu nxãaska kg'ui cgoaku a máá: “Péré cgoa xae hàà tama,” témé.

¹⁷ Me *Jeso ba* tc'èea xu q'oo koe hàna sa q'ana hãase bìrì xu a máá: “Dùús domka xao ko péréan xao úú tamas ka kg'ui cgoakua máá? Qanega xao gáé bóòa q'ãa tama kana kóma q'ãa tama? Tcáóa xao gáé tsóágase x'óó-x'ooèa?”

¹⁸ Tcgáían xao úúa hãa ka xao gáé bóò tama, a tceean úúa hãa ka xao gáé kóm tama? Tc'èe-tc'èese tama xaoa?

¹⁹ Eër kò ko 5 xu péré xu 5,000 ne khòè ne khóá q'aa máá, ka xaoa kò èe kò qaúa hãa péréan ka nta noo zi q'ore zi tcana cg'oèè-cg'oe?” témé. Xu x̄o Me a máá: “12 zi q'ore zi ì,” témé.

²⁰ *Me gaia máá:* “7 xu péré xu 4,000 ne khòè ner ko khǒá q'aa máá xu, ka xaoa kò ãe kò qaùà hãa péréan ka nta noo zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe?” témé. Xu xǒa Me a máá: “7 zi q'ore zi i,” témé.

²¹ Me tèè xu a máá: “Kháé xaoa qanega kóma q'ãa tama?” témé.

Jeso ba ko Betesaida koe káà tcgáim khòè ba bóókagu

²² Ka xu kò Betesaida koe síí. Ne c'èe ne khòè ne káà tcgáim khòè ba Gam koe óága, a ne a dtcàrà Me, tshàua bam gha tòó cgae me ka.

²³ Me kò Jeso ba káà tcgáim khòè ba x'òàa ba koe sèè, a x'áém ka tchàa za tcg'oa cgoa me. A ba a ãem ko tcg'ae tcgái mea xg'ara, ka tshàua ba tòó cgae me, a tèè me a máá: “C'èe gúù ga tsi ko bóò?” témé.

²⁴ Me ghùì-kg'ai a ba a máá: “Èè, khòèa ner ko bóò, igaba i hùì zi khama ii a ko qǒða te,” témé.

²⁵ Me Jeso ba gaicara gaam tcgái koe tshàua ba tòó, me qãèse bóò, i tcgáia ba qãè, me wèés gúù sa qãèse bóò.

²⁶ Me x'áéa ba koe tsééa úú me a máá: “Táá x'áém q'oo koe tcàà guu,” témé.

Petere ba ko Jesom koe nxàese

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷ Jeso ba kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu cgoa Kaesaream Filipim dim qgáim qàe koe hàna hãa xu x'áé-coa xu koe tcg'oa a síí.

Eè xu dàò q'oo koe hãa kam ko Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tèè a máá: “Khòè nea ko máá, dìì Raa témé?” témé.

²⁸ Xu xǒa Me a máá: “‘Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i,’ ta ne ko méé, ne ko c'èe ne máá: ‘Elija

Tsi i, témé, ne ko c'ěe ne máá: 'Porofiti xu ka c'ěe Tsi i, témé,' ta xu méé.

²⁹ Me gaicara tēè xu a máá: "Kháé gaxaoa ko máá, dií Raa?" témé. Me Petere xọa Me a máá: "Tsáá Tsia Krete Tsi i," témé.

³⁰ Me Jeso ba qarika x'áè xu, táá xu gha cúí khòè ga Gam ka bìrí sa.

Jeso ba ko Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Me nxãaska tshoa-tshoa a xгаа-xгаа, Khóèm dim Cóa ba gha kái zi gúù zi koe xgàrase sa, a gha khòè ne di xu kaia xu hěé, kaia xu peresiti xu hěé, naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu ka hěéthěé bóòà xguè, a gha cg'òè, a ba a gha nqoana cáman qáá q'oo koe x'ooan koe tēe sa, tam méé.

³² Ncēe sam kò kgoarasease kg'ui, me Petere séèa tcg'óó Me a tshoa-tshoa a dqàè Me.

³³ Igabam kò Jeso ba ěem ko ntcēè a ko Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu bóò ka Petere ba dqàè a máá: "Tíí koe tcg'oa, satanaè! Nqarim di zi gúù zi koe tsi tc'ěea tsi tcãà tama, igaba tsi khòèan di zi gúù zi koe tcãà tc'ěea ke," témé.

³⁴ Kam ko kaias xg'aes khòè ne di sa hěé naka Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé Gam koe tciaa óá, a bìrí ne a máá: "Ncēè c'ěem khóèm kò xùri Te kg'oana ne méém bóòà xguise naka baa gam dim xgàu ba dcéè naka xùri Te.

³⁵ Diím wèém ěe gam dis kg'òè sa qgóóa qari kg'oana hãa bas gha aaguse cgae, igaba diím wèém ěe ko Tíí hěé naka qãè tchòàn hěéthěé domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè, ba gha hòò si khama.

³⁶ Dùúska ba gha khóè ba kháé k̄abisea mááè, ncēè wèém nq̄óó bam kò hòò, a ba a gam dis kg'òès ka aaguse cgaèè ne?

³⁷ Kana ba gha khóè ba gam dis kg'òès téé-q'oo koe dùútsa gúù sa tcg'òó a máà?

³⁸ Dìím wèém ěe ko Tíí hěé naka Tiri kg'uian hěéthěé sau-cgaese ba, ncēes qhàòs cg'áràn hěé naka cg'ǎèan hěéthěé dis koe, ba gha thěé Khóèm òm Cóm ka sau-cgaeseè, ěem gha ko tcom-tcomsa xu moengele xu cgoa, Xòòm di x'áàn koe hãase hàà ne,” tam méé.

9

¹ Me bìrí xu a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Ncēe koe téé-těe ne ka c'ěea nea x'ooan xáma hãa tite, Nq̄arim di x'aia ne ne bóò, i qarian cgoa hàà tam cookg'ai koe,” témé.

*Jesom di bóòse-q'ooa ne ko k̄abise a tãá
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)*

² Jeso ba kò 6 cáman q̄áá q'oo koe Petere ba hěé naka Jakobo ba hěé naka Johane ba hěéthěé xu séè a gaxu cúí xu cgoa kiam xàbì ba q'ábà qàò; i kò gaa koe ga cookg'aia xu koe bóòse-q'ooa ba k̄abise a tãá.

³ Gam di qgáía ne kò k̄abise a tc̄àkose q'úú, ncēe cúí khóè ga nq̄óómk̄g'ai koe qgáían xg'aà naka i q'úúa hãa titem q'úú ba.

⁴ Ka tsara kò kúúga Elija ba hěé naka Moshe ba hěéthěé tsara gaa koe bóòse, a ko Jesom cgoa kg'ui.

⁵ Me Petere ba Jeso ba bìrí a máá: “X'aigaè, q̄àès gúù si i ncēe xae ncēe koe hãa sa. Ke hàà naka xae nqoana nquu-coa xu ncēe koe kúrú, nakam c'ěe ba Tsari, nakam c'ěe ba Moshem di, nakam c'ěe ba Elijam di,” témé.

⁶ C'úùam kò hãa dùú sam gha kg'ui sa, kaisase xu kò q'aea hãa khama.

⁷ Si kò túú-c'òò sa qàbia tcãà xu, me kò kg'ui ba túú-c'òòs q'oo koe guu a tcg'oa a máá: “Ncêe ba Tirim Cóá Me e, ncàma Raa ba, komsana Me,” témé.

⁸ Eẽ xu ko qháése ntcêè ka xu kò cúí khòè ga táá bóò, a Jesom cúím Gabá bóò.

⁹ Eẽ xu ko xàbìm koe xõa kam kò x'àè xu, táá xu gha ncãa xu ko bóòs gúù sa cúí khòè ga bìrí sa, qaneam Khóèm dim Cóá ba síí x'ooan koe tẽe tamas còokg'ai koe.

¹⁰ Xu gaam kg'ui ba tcáóa xu koe tòóa mááse, a gaxu ka tẽeku: x'ooan koe tẽes ko dùú sa nxàe sa.

¹¹ Xu nxãaska tẽè Me a máá: “Dùús domka xu ko x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu máá: ‘Elija ba méém kg'aia hàà?’” témé.

¹² Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Elija ba ko kg'aia hàà wèè zi gúù zi kg'ónò; ka i dùús domka góáèa hãa, Khóèm dim Cóá ba méém xgàrase, naka baà khòè ne ka xguèè, ta ma ma?”

¹³ Igabagar ko Elijam hààraa hãa sa bìrí xao o, ne kò wèés gúùs ãe ne kò tc'ẽea hãa sa kúru cgae me, ãe i kò ma gaam ka ma góásea hãa khamaga ma,” tam méé.

*Jeso ba ko dxãwa tc'ẽean úúam cóá ba qãèkagu
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)*

¹⁴ Eẽ xu ko xгаа-xgaa-kg'ao xu koe hàà, ka xu ko kias xg'ae sa bóò si nxàma-nxàma xua hãa, xu x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu hãa a ko ntcoeku cgoa xu.

¹⁵ Si kò kúúga wèés xg'ae sa Jeso ba bóò, a sa a kaisase are, a qàràa síí cgae Me a síí tsgám Me.

16 Me kò tēè xu a máá: “Dùú sa xao ko ntcoeku cgoa ne?” témé.

17 Me xg'aes koe kò hãam khóèm c'ēe ba xoa Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tirim cóá bar Tsáá koe óágaraa, kg'uikagu me tamam dxãwa tc'ēe bam úúa hãa khama.

18 Wēé x'aèan ēe i ko qarú cgae me ka i ko qáú me, me kg'ám-q'ooa ba koe xùbúan tcg'òó, a xõóa ba gãò, a xgàruku. Ra ncãa Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dtcàrà, xhàia xu gha guu u ka, igaba xu ko tààè,” témé.

19 Me Jeso ba xoa ne a máá: “Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncēe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gatu cgoa hãa? Nta noose Ra gha qáò-tcoa máá tu u? Oá me Tíí koe,” témé.

20 Ne ko cóá ba Gam koe óá. Eē i ko gaa dxãwa tc'ēean Jeso ba bóò kaga i kò cóá ba qarika ntcãa-ntcãa, me gómankg'ai koe cg'áé a dìbi-dibise, i kg'ám-q'ooa ba koe xùbúan tcg'oa.

21 Me Jeso ba cóám ka xõò ba tēè a máá: “Nta noo x'aèan ba úúa a ko ncēeta hēé?” témé. Me cóám ka xõò ba máá: “Cg'áré-q'ooa ba koe ga i guu a tshoa-tshoa mea hãa.

22 Káí-kg'aise ēe i kò ko tshoa-tshoa me ne i ko c'eean q'oo koe xaoa tcãà me naka tshàan q'oo koe hēéthēé e, cg'õo me i gha ka, igaba ncēè c'ēe gúù tsi ga kòò kúrú ne méé tsi thõò-xama máá ta a naka hùì ta a!” témé.

23 Me Jeso ba bìrí me a máá: “A ncēè dtcòmà tsi kò hãa ne i wèè gúúan ga thamka a,” témé.

24 Kúúgam ko cóám ka xõò ba q'au a máá: “Dtcòm ra ko, ke tiris káà dtcòm s koe hùì te!” témé.

25 Eēm ko Jeso ba xg'ae sa bóò si ko qaròà síí cgae Me, kam ko cg'ãè tc'ēean dqàè a máá: “Tsáá tc'ēe

tsi nqóbo a q'omasen tcee dòma tseè, dqàè tsir ko a ko máá, tcg'oa cgae me naka táá gaia gam koe tcãa guu!" témé.

²⁶ Ka i ko dxãwa tc'ëean q'au, a ãe i ko kaisase qgaè-qgae-kg'ai mea xg'ara ka tcg'oaragu me. Me kò cóá ba x'óóam khóem khama ii, ne kái ne khóè ne tc'ëea máá, x'óóam hãa, ta tc'ëea.

²⁷ Me Jeso ba tshàua ba koe qgóó a ghùì me, me tãe a nqàrè ka téé.

²⁸ Eëm ko nquum q'oo koe tcãa, ka xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu dxùukg'ai koe tãe Me a máá: "Dùús domka xaea kò tààè, a xhàïagu u tama?" témé.

²⁹ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Ncëeta iia nea c'ëe gúù kaga tcg'òòèa hãa tite, igaba còrèan ka cúíga a," témé.

*Jeso ba ko gaicara Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mt 17:22-23; Lk 9:43b-45)*

³⁰ Eëm qgáim koe xu kò tcg'oa a Galilea dim nqóó ba tchoaba. Jeso ba kò c'ëe khóean ga gha hàna xu hãa qgálan q'ãa sa tc'ëe tama,

³¹ Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xum kò xгаа-xгаа khama, a ko bìrí xu a máá: "Khóem dim Cóá ba gha hàà khóè ne tshàu q'oo koe tcãàè, ne gha cg'òo Me, Me gha ãem cg'òoèa ka nqoana cáman qãá q'oo koe tãe," témé.

³² Igaba xu kò ãem ko méé sa táá kóma q'ãa, a xu a kòo gataga thée tãea ba q'òo.

*Dù ba kaia?
(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)*

³³ Xu kò Kaperenaume dim nqõóm koe síí. Me ãe xu nquum q'oo koe hãa ka tẽe xu a máá: “Dùú sa xao ncãa ko dàòm q'oo koe ntcoekua máá?” témé.

³⁴ Igaba xu kò nqoo, ncãa xu dàòm q'oo koe kg'ui cgoaku diína kaia hãas ka khama.

³⁵ Me ntcõó a ba a 12 xu tciaa xg'ae a bìrí xu a máá: “Ncẽe c'ẽem khòem kò tc'ãà di ba ii kg'oana hãa, ne méem wèe ne ka kháóka ka dis téé-q'oos di ba ii, naka qãà ba ii,” témé.

³⁶ A ba a cg'árém cóá ba sèe a xg'aekua xu koe tòó, a sèe a tchàma me, a bìrí xu a máá:

³⁷ “Dìím wèém ãe ko ncẽeta iim cóá ba Tiri cg'õèan koe qãese hàakagu ba ko Tíí tc'áróga qãese hàakagu; me diím wèém ãe ko Tíía qãese hàakagu Te ba, Tíía qãese hàakagu Te tama, igabam ko Gam ãe tséé Tea hãa ba qãese hàakagu,” témé.

Eẽ gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae ka c'ẽe me

e
(Lk 9:49-50)

³⁸ Me Johane ba bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, c'ẽem khòe ba xae kò bóò, me ko Tsari cg'õèan cgoa dxãwa tc'ẽean xhàigu, xae kò sixae ka c'ẽem tama me e domka gatà hẽean cara me,” témé.

³⁹ Igabam kò Jeso ba máá: “Táá cara me guu. C'ẽem khòem ãe ko Tíí cg'õè cgoa kaias tséé sa kúru ba qháese kabise naka Tíí ka cg'ãese kg'uia hãa tite ke,

⁴⁰ ãe gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae xòe koe hàna khama.

⁴¹ Tseeguan kagar ko bìrí xao o a ko máá: Dìím wèém ãe ko Tiri cg'õèan domka qgàisa tshàan dis kubi sa máà xao o, Krestem di xao o domka ba gha tseeguan kaga Gam di surutan hòò,” témé.

*Chìbi kúrúkguku sa
(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)*

42 “Dìím wèém òe ko ncèe ne cg'aré ne ncèe ko Tíi koe dtcòm ne ka c'èe ba chìbian kúrúkgum ka i gha qãè ii, gáí cgoa dis nxõás kaias kòo qg'áóa ba koe qáéa tòóè, me kiam tshàm q'oo koe xaoa tcãèè ne.

43 “A ncèè tsarim tshàm kòo chìbi kúrúkgu tsi ne, q'ãea tcg'òó me. Qãèa i máá tsia, nq̄ara tshàu tsi gha a kg'òès koe tcãà sa, cím x'òà tsi gha a chòò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãàn ka ke.

44 *

45 “A ncèè nq̄arèa tsi kò ko chìbian kúrúkgu tsi ne, q'ãea tcg'òó o. Qãèa i gha máá tsia, cúí c'òá tsi gha a kg'òès koe tcãà sa, cím c'òá a chòò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãàn ka ke.

46 †

47 “A ncèè tsarim tcgáím kò ko chìbian kúrúkgu tsi ne, hõbèa tcg'òó me. Cúí tcgáí a Nq̄arim di x'aian koe tcãà sa qãè si i, cím tcgáí a chòò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãàn ka ke,

48 ncèe *gaa koe hàna ne di nx̄aian x'óó tama koe*, c'eem ts'irì tamam koe.

49 “Wèém khòè ba gha c'eean cgoa ts̄aubereè, si gha wèés dàò-a-mááku sa t̄abean cgoa ts̄aubereè.

50 T̄abea ne qãè e, igaba gaan di ts̄au-q'ooan kòo káà, ne i gha gaicara ntama ma kúrúé a ts̄au? Gatu xg'aeku koe méé tu t̄abean khama ii, naka tua tòókuan úúa hãase c'èe ne cgoa x'ãè,” tam méé.

* **9:44:** C'èe zi tcgãya zi Gerika di zi ncèe xùri ko kg'uian úúa: “ncèe gaa koe hàna ne di nx̄aian x'óó tama koe, c'eem ts'irì tamam koe” (48 dim xg'aeku ba bòò thèé). † **9:46:** 44 dim xg'aeku ba bób

Jeso ba Jutea koe (10)

10

*Aagukus khòè khara di sa
(Mt 19:1-12; Lk 16:18)*

¹ Me kò Jeso ba gaa koem ko guu ka Jutea dim xg'aekum koe síí, a Jorotane dim tshàa ba tchòaba, zi kò khòè ne di zi xg'ae zi gaicara xg'ae cgoa Me, Me caua ba a kò ii khama gaicara xgaa-xgaa ne.

² Xu kò Farasai xu hàà cgae Me, a xu a kúrúa xu kòo bóò Me khama tēè Me a máá: “A x'áèan koe ia kgoaraèa khòèm gha gam dis khòè sa aagu sa?” témé.

³ Me Jeso ba tēm cgoa xᵒa xu a máá: “Moshe ba kò ntama ma x'áè xao o?” témé.

⁴ Xu máá: “Moshe ba xg'ao khòè ba kgoara máá aagukuan dis tçgãya sam gha góá, a *gam dis khòè sa aagu sa*,” témé.

⁵ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Gaxao di qari tcúúan domkam kò Moshe ba ncēm x'áè ba góá máá xao o.

⁶ Igabam xg'ao Nqari ba nqõóm ko tshoa-tshoase koe ga guu a khòè ba hēé naka khòè sa hēéthēé kúrúa.

⁷ Gaa domkagam gha khòè ba xõò ba hēé naka xõò sa hēéthēé khara guu, a ba a gha gam dis khòès koe tc'àmàse,

⁸ khara gha nxãaska ãe khara cãm khara cúím tc'áró ba kúrú, a gaicara cãm ii tite, igaba khara gha cúím tc'áró ba ii.

⁹ Gaa domka méés ãem Nqari ba xg'ae-xg'aeèa hãa sa táá cúí khòè kaga q'aa-q'aaè guu,” tam méé.

¹⁰ Eẽ xu Gam cgoa nquum q'oo koe hãa ka xu ko xгаа-xгааse-kg'ao xu gaicara ncẽes gúùs ka Jeso ba tèe.

¹¹ Me kò birí xu a máá: “Dìím wèém ãe ko gam dis khòe sa aagu, a ko c'ees khòe sa sèe ba ko cg'áràn kúru,

¹² a ncèe gaas igabas kòo gas dim khòe ba aagu, a ko c'ẽem khòe ba sèe nes ko cg'áràn kúru,” témé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'eekg'ai

(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

¹³ Ne kò khòe ne cóán Gam koe óá, tshàua bam gha tòo cgae e ka, xu kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu dqàe ne.

¹⁴ Igaba ãem ko Jeso ba ãe sa bóò kam kò kaisase xgòà, a birí xu a máá: “Cóán guu naka i Tíi koe hàà. Táá xgàe-kg'am m guu, Nqarim di x'aia nea gatà ii ne di i ke.

¹⁵ Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Dìím wèém ãe Nqarim di x'aian, cóán ko ma sèe e khama ma sèe e tama ba cuiskaga gaan koe tcana hãa tite,” témé.

¹⁶ A ba a nxãaska gaa cóán sèe a tchàma, a tshàua ba tòo cgae e, a ts'ee-ts'eekg'ai i.

Qguàm khòe ba

(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷ Eẽm ko Jeso ba xgoaba a ko dàòà ba koe qòò, kam kò khòe ba qàròà síi cgae Me, a síi cookg'aia ba koe qhòm tsi qúrua ntcóó, a tèe Me a máá: “Qãe Tsi xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, nta ra gha hẽe a nxãasega chòò tamas kg'òe sa hòò?” témé.

18 Me Jeso ba bìrì me a máá: “Dùúska tsi ko qãè tsi khòè Tseè ta ma tcii Tea máá? Cúí khòè qãè ga káà a, igaba Nqarim cúí Me e.

19 X'áean tsi q'ana hãa: Táá cg'õo guu, táá cg'áràn kúrú guu, táá ts'ãà guu, táá tshúù-ntcõan nxàe guu, táá kàan cgoa gúùan séèa mááse guu, saò ba hěé naka saò sa hěéthěé tcom, ta ko méé e,” tam méé.

20 Me bìrì Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, ncěe zi gúù zir nciisega tshoa-tshoa a cóár ii koe ga ko kúrú,” témé.

21 Me kò Jeso ba ěem ko bóò me ka ncàm me, a bìrì me a máá: “Cúís gúù sa tsi ko tcào. Qõò naka tsia sí wèés gúùs ěe tsi úúa hãa sa x'amágu, naka tsia ěe dxàua hãa ne khòè ne máà, naka tsia gha nxãasega nqarikg'ai koe qguù sa úúa hãa, naka hàà xùri Te,” témé.

22 Me kò ncěes gúùs ka tshúù-tcaokaguè, a kò tshúù-tcaoa hãase qõò, kái zi gúù zim kò q'õòà hãa khama.

23 Me kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ntcàa a ba a máá: “Tsóágase i gáé gha qaria, gane ěe qguùà hãa ne khòè ne gha Nqarim di x'aian koe tcãa sa,” témé.

24 Xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam di kg'uian ka kaisase area.

Igabam kò Jeso ba gaia bìrì xu a máá: “Cóá xaoè, tsóágase i gáé qaria Nqarim di x'aian koe tcãa sa.

25 Kameles ga dqààm tcgái di kòman koe tcãa sa thamka si i, qguùam khòem gha Nqarim di x'aian koe tcãas ka,” tam méé.

26 Xgaa-xgaase-kg'ao xu kò kaisase are, a xu a tēè Me a máá: “Kháé ba gha nxãaska dìi ba kgoaraè?” témé.

27 Me Jeso ba bóò xu a máá: “Khóèa ne ko tààè, igabam Nqari ba tààè tama, wèè gúùà ne Nqarim koe subu u khama,” témé.

28 Me nxãaska Petere ba tshoa-tshoa a birí Me a máá: “Bóò, wèè guùan ga xae guua hãa a ko xùri Tsi,” témé.

29 Me Jeso ba máá: “Tseegua ner ko birí xao o a ko máá: Wèém khóm̃ èe gha Tíí hēé naka Tiri qãè tchõàn hēéthēé domka x'áéa ba guu, kana káíkhoa ba, kana qõea ba, kana xõò sa, kana xõò ba, kana cóáa ba, kana xháràa ba ga igaba,

30 nxãa ba gha 100 q'oro noose hòò o: x'áéan ga hēé, naka káíkhoa ba ga hēé, naka qõea ba ga hēé, naka dxàe xõòà ba ga hēé, naka cóáa ba ga hēé, naka xhàràn ga hēé, naka xgàrakuan ga hēéthēé e, ncēeta hãa x'aèan kaga, a gataga hàako x'aèan ka chõò tamas kg'õè sa hòò.

31 Igaba èe kái ne còoka hàna nea gha kháóka di ne ii, ne gha èe kháóka hãa ne còoka di ne ii,” tam méé.

*Jeso ba ko nqoana dis ka Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)*

32 Xu kò dàòm q'oo koe hãa a ko Jerusalema koe qõò, Me Jeso ba tc'ãà-cookg'ai xua, xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu kaisase area hãa, ne kò èe ko xùri Me ne q'aea hãa. Me kò gaicara 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu séèa tcg'ódó, a tshoa-tshoa a dùútsa gúùs gha hàà kúrúse cgae Me sa birí xu

33 a máá: “Bóò, Jerusalema koe xae ko qõò, Me gha Khóm̃ dim Cóá ba kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthēé tshàu q'oo koe tcãè. Xu gha x'oos koe chìbi-chibi Me, a gha tãá zi qhàò zi dì ne tshàu q'oo koe tcãà Me,

³⁴ a ncoi Me, a kg'ám tsharàn cgoa tcg'ae cgae Me, a qoa Me, a cg'õo Me. Igabam gha nqoana òim cáim ka x'ooan koe tēe,” tam méé.

*Jakoboa tsara Johanea tsara dis dtcàrà sa
(Mt 20:20-28)*

³⁵ Tsara kò nxãaska Jakobo ba hēé naka Johane ba hēéthēé tsara síi cgae Me, ncēe kò Sebetem ka cóáse ii tsara, a bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, wèés gúùs ēe tsam ko Tsáá koe tc'òà sa méé Tsi kúrúá máá tsam m sa tsam ko tc'ēe,” témé.

³⁶ Me bìrí tsara a a máá: “Dùú sa ra gha kúrúá máá tsao o sa tsao ko tc'ēe?” témé.

³⁷ Tsara máá: “Kúrúá Tsi gha máá tsam sa ncēe si i: Tsari x'ààn koe méé Tsi kgoara máá tsam m nakam c'ēe ba Tsarim x'õàm kg'ám xòè za ntcõó nakam c'ēe ba dxàes x'õàs xòè za ntcõó,” témé.

³⁸ Igabam kò Jeso ba bìrí tsara a a máá: “Dùú sa tsao ko dtcàrà sa tsao c'ùúa hãa! Kgoana tsaoa gha a kubis Tíi ko kg'áà q'oos koe kg'áà kana tsaoa gha ncēer tcguù-tcguuèa hãas tcguù-tcguuku cgoa tcguù-tcguuè?” témé.

³⁹ Tsara máá: “Kgoana tsam gha a gatá hēé,” témé. Me Jeso ba bìrí tsara a, a máá: “Kubis ēer ko kg'áà q'oos koe tsao gha kg'áà, a tcguù-tcguukus ēer gha ko tcguù-tcguuès cgoa tcguù-tcguuè,

⁴⁰ igabaga ncēe kg'áo x'õàa Te xòè za ntcõó sa hēé, naka dxàe x'õàa Te xòè za ntcõó sa hēéthēér Tíi kgoara máá tama, igaba i nxãan ēe i kg'ónòa mááèa hãa ne di i,” tam méé.

⁴¹ Eē xu ko c'ēe xu 10 xu xгаа-xгаа-kg'ao xu ncēe sa kóm ka xu ko tshoa-tshoa a kaisase Jakoboa tsara Johanea tsara xgòà cgae.

⁴² Me Jeso ba Gam koe tciia óá xu a bìrí xu a máá: “Q'ana xao hãa, ãe tãá zi qhàò zi koe koma x'aiga ii xu ko gaxu di qarian gane koe tséékagu sa, xu ko gane di xu tc'ãà-cookg'ai xu gaxu di qarian gane koe x'ái sa.

⁴³ Igaba méé i gaxao koe táá gatà ii guu, igaba ãe ga gaxao ka kaia hãa ba méém gaxao dim tséé-kg'ao ba ii,

⁴⁴ nakam dìim wèém ãe gha gaxao ka tc'ãà-tc'ãase ba wèém khòèm dim qãà ba ii.

⁴⁵ Khòèm dim Cóá ba hààraa, hààm gha tsééa máàe ka tamase, igabam hààraa, hààm gha *khòè ne* tsééa máá ka khama, a ba a hààraa, kg'òèa bam gha hàà *khòè ne* máà ka, kái ne khòè ne di chìbia nem gha x'ámá tcg'òó di iise,” tam méé.

*Jeso ba ko kàà tcgáim Baretimaio ba qãèkagu
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)*

⁴⁶ Xu kò Jeriko koe hàà. Eëm ko Jeso ba Jeriko koe tcg'oa, Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa hěé naka kái ne khòè ne cgoa hěéthěé e, kam ko kàà tcgáim dtcàrà-kg'aom Baretimaiom, Timaiom ka cóáse ba dàòm qàe koe ntcõóa-ntcõe.

⁴⁷ Eëm ko kóm Jesom Nasareta di Me e sa kam ko tshoa-tshoa a q'au a máá: “Jesoè, Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thõò-xama máá te,” témé.

⁴⁸ Ne kái ne dqàè me a máá, nqoo méém témé, igabam ko kaisase q'au a máá: “Dafitem ka cóáse Tseè, thõò-xama máá te,” témé.

⁴⁹ Me Jeso ba téé a ba a máá: “Tcii me,” témé. Ne ãe kàà tcgáim khòè ba tcii, a bìrí me a máá: “Tòón tcáo naka tsia tẽe, tcii tsim ko ke,” témé.

⁵⁰ Me gaam khòè ba gam dim kọà ba ncemeagu, a ba a nxàà tẽe a Jesom koe síí.

⁵¹ Me Jeso ba tēè me a máá: “Dùú sar gha kúrúa máá tsi sa tsi ko tc'ēe?” témé. Me kàà tcgáim khòè ba bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tsee, bóòr gha sar ko tc'ēe,” témé.

⁵² Me Jeso ba bìrí me a máá: “Qòò, tsari dtcòma nea qãèkagu tsia hãa ke,” témé. Me kò kúúga bóò, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (11–13)

11

*Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)*

¹ Eẽ ne ko Jerusalema koe hěé naka Betefage koe hěé naka Betania koe hěéthěé cúù, Olife dim xàbim koe, kam kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka cam tsara tsééa tcg'óò,

² a bìrí tsara a, a máá: “Gatsao cgoa q'óá-kg'amkua hãam x'áém koe tsao qòò. Eẽ tsao ko tcãà ne tsao gha qanega cúí khòè kaga qábìè ta ga hãam donghi-coa ba hòò me qáésea tēe; kgoara naka Tíí koe óága me.

³ A ncēè c'ēe khòè kòò tēè tsao o, dùúska tsao ko ncēeta hěé sa ne méé tsao bìrí i naka máá: ‘X'aiga ba ko qaa me, a ba a gha kúúga kabi me,’ témé.”

⁴ Tsara qòò a síí donghi-coa ba sao-xg'ae, me xhàrom-kg'ám ka tchàa koe qáéa tòòèa, tsara kgoara me.

⁵ Ne kò c'ēe ne khòè ne gaa koe kò téé-tēe ne tēè tsara a, a máá: “Dùú sa tsao ko kúrú, a ko donghi-coa ba kgoara máá?” témé.

⁶ Tsara kò ãem ko ma Jeso ba ma bìrí tsara a khamaga ma bìrí ne, ne guu tsara a, tsara qòò.

⁷ A tsara a donghi-coa ba Jesom koe óá, a tsara a kò gatsara di qgáian gam koe tcee, Me qábì me.

⁸ Ne kò kái ne khòè ne gane di qgáian dàòm q'oo koe khàrà, ne c'èe ne hìian di nxāán khōá a khàrà.

⁹ Eẽ kòò cookg'aia ba koe qòò ne hěé naka kháóa ba koe kòò xùri Me ne hěéthěéa kò q'au a máá:

“Hosana!

Ts'ee-ts'eekg'aiè méém

ẽe ko X'aigam *Nqarim* di cg'òèan cgoa hàà ba.

¹⁰ Ts'ee-ts'eekg'aiè méé i x'aian

gatá ka xòòm Dafitem di i, ncěe kò hàà a,

Hosana, ẽe kaisase tc'amaka hàna ba!”

témé.

¹¹ Me kò Jerusalema koe tcāà, a tempelem koe síí, a ẽem kò caate a wèé zi gúù zi bóò ka, nxāakamaga i kò dqòara hãa khamam *Gam di xu 12* xu cgoa xgoaba a Betania koe qòò.

Jeso ba ko faia dis hìi sa cgúí

(Mt 21:18-19)

¹² Q'uu dim cáim ka, ẽe xu Betania koe guua hãa kam kò xàbàa hãa.

¹³ Khamam kò nqúù ka hãa a faia dis hìi sa bóò, si toàràn úúá, kam ko síí cgae si, síím gha c'èe gúù ga hòò cgae si ka. Eẽm ko hàà cgae si kam kò cúí gúù ga táá hòò, igaba toaran cúí ga a, faia di zi hìi zi gha tc'òoan kúrúm x'aèm tama me e kò ii khama.

¹⁴ Kam kò gaas ka máá: “Táá méé i cúí khòè ga gaicara chòò tamase, sáá koe tc'òoan tc'óó guu,” témé. Xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu kóm Me.

Jeso ba ko tempele ba q'ano-q'ano

(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

15 Xu ko Jerusalema koe hàà tcãà, Me kò Jeso ba tempelem q'oo koe tcãà a tshoa-tshoa a khòè ne ãe hãa a ko x'ámágu ne hãé naka ãe ko hàà x'ámá ne hãéthãé xhàiaгу, a ba a marin ko xg'áma q'aa ne di tafolean hãé naka ntcõó-q'ooan ãe ko tcíbian x'ámágu ne di hãéthãé xùbuku cgoa.

16 A kò cúí khòè ga táá kgoara máá i c'ãe gùù cgoa ga tempelem q'oo koe nqáé.

17 Me kò khòè ne xгаа-xгаа, a birí ne a máá: “Góáse tama i gáé hãa naka máá:

‘Tirim nquu ba gha

wèé zi qhàò zi dim còrè-nquu ba

ta ma tciìè’

téméè tama?

Igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne di x'ãè-q'ooan kúru me!” tam méé.

18 Xu kò kaia xu peresiti xu hãé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hãéthãé gaas gùù sa kóm, ka xu kò cg'õo Me xu gham dàò ba qaa; bèe Me xu kò ko khama, wèés xg'aes khòè ne di sa kò Gam di xгаа-xgaan ka area hãa khama.

19 Eã i ko dqòa ka xu kò *Jeso ba hãé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hãéthãé* x'áé-dxoom koe tcg'oa.

Faia dis hìis nqai sa

(Mt 21:20-22)

20 Eã xu ko ntcùúkg'ai cgoa nqáé ka xu ko faia dis hìis qàe koe nqáé, a bóò si si tòbea sa cgoa ga c'òòà hãa.

21 Petere ba kò tc'ãe-tc'ãese a birí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, bóò! Faia dis hìis ncãe Tsi ncãa ko cgúí sa ncãa nqai,” témé.

22 Me Jeso ba x̣ọa xu a máá: “Nqarim koe méé xao dtcòm̄an úú.

23 Tseegukagar ko bìrì xao o: Dìim wèém ãe ko ncēm̄ nx̣ó̄a x̣àbì ba bìrì a máá: ‘Tãe naka tshàam q’oo koe x̣aoa tcãàè,’ témé, a tcáó̄a ba q’oo koe káise tc’èe-tc’èese tama, igaba ko dtcòm̄, ãem̄ nx̣àea h̄as gha kúrúse sa, nx̣ãam ka i gha hàà kúrúse.

24 Gaa domkar ko bìrì xao o a ko máá: Dùús wèés ãe xao ko còrèan cgoa dtcàràs ka méé xao nx̣ãakamaga xao máàè sia h̄a sa dtcòm̄, nx̣ãaskas gha gaxao koe kúrúse.

25 Gataga méé xao wèé x’aèan ãe xao téé ko còrè ka qgóó̄a mááku, c’èe gúù xao kò gaxao ka c’èean cgoa úú̄a h̄a ne, nakam gha nx̣ãasega gaxao ka Xòòm̄ ncēm̄ nqarikg’ai koe h̄a ba chìbia xao qgóó̄a máá xao o.

26 [Igaba ncèè qgóó̄a mááku tama xao kò h̄a nem cuiskaga gaxao ka Xòòm̄ nqarikg’ai koe h̄a ba chìbia xao qgóó̄a máá xaoa h̄a tite,]” tam méé.

Jesom di qarian dis tãe sa
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

27 Xu gaicara Jerusalema koe hàà. Eãm ko Jeso ba tempelem q’oo koe tcãà, ka xu kò kaia xu peresiti xu h̄éé, naka x’áè xgaa-xgaa-kg’ao xu h̄éé, naka *khòè ne di xu* kaia xu h̄ééthéé hàà cgae Me.

28 A tãe Me a máá: “Ndaka qari cgoa Tsi ko ncēm̄ zi gúù zi kúrú kana ia d̄im̄ qarian máà Tsia h̄a Tsi ko ncēm̄ zi gúù zi kúrú?” témé.

29 Me Jeso ba x̣ọa xu a máá: “Cúis gúù sar gha tãe xao o. X̣ọa Te méé xao, nakar gha nx̣ãasega bìrì xao o, ndaka qarian cgoar ko ncēm̄ zi gúù zi kúrú sa.

30 Johanem dis tcguù-tcguukus ka bìrí Te: nqarìkg'ai koe sa kò guua hãa, kana sa kò khóèan koe guua hãa? Xɔa Te,” témé.

31 Xu kò gaxu ka c'èea xu cgoa xóé a tēèku a máá: “ ‘Nqarìkg'ai koe e,’ ta xae kò ko méé, nem gha nxãaska tēè xae e a máá: ‘Kháé xao nxãaska dùús domka dtcòm me tama?’ témé.

32 Igaba xae gha máá: ‘Khóèan koe e,’ témé - Khòè ne xu kò ko bèè, Johane ba tseegu òm porofiti me e sa ne kò wèé ne khòè ne q'ana hãa khama.”

33 Xu kò nxãaska Jeso ba xɔa a máá: “C'ùua xae hãa,” témé.

Me kò Jeso ba xɔa xu a máá: “Tíí igabar bìrí xao o tite, ndaka qarian cgoar ko ncèe zi gúù zi kúru sa,” témé.

12

Chǒó-kg'oman di xu xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa (Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

1 Me kò tshoa-tshoa a sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne a máá: “C'èem khòè ba kò kg'om xhàrà ba xhàràa, a ba a kò xhàro ba gaam koe kúrua nxama-nxama, a ba a gǒéan ko kúruém hǎé ba hǎé naka tc'amaka qáòm nquu ba hǎéthǎé gaa koe tshào. A ba a c'èe xu xhàrà-kg'ao xu cgóbè me, a c'èem nqǒóm koe qǒò.

2 “Èem ko tcuùan òm x'aè ba hàà kam ko qǎà ba xhàrà-kg'ao xu koe tsééa úú, nxãasegam gha síí kg'om xhàrà òm di tc'òan c'èe sèè cgae xu ka.

3 Xu kò sèè a xg'ám me, a káà gúuse tsééa kabi me.

4 “Me gaia c'èem qǎà ba tsééa úú cgae xu, xu síí tcúua ba koe thǒò-thǒo me, a sau-saugase qgǒó me.

5 “Me kò c'êe ba tsééa úú, xu nxãa ba cg'õo. A xu a c'êe xu kái xu kaga gataga hêé, c'êe xu xu kò xg'ám, a c'êe xu cg'õo.

6 “Cúim cóám kaisasem kò ncàmà hãa bam kò úúa, a ba a kò gaam gabá tsééa úú cgae xu, a bìrise a máá: ‘Tirim cóá ba xu gha tcom a qgóóse,’ témé.

7 Igaba xu kò êe xu xhárà-kg'ao xu bìríku a máá: ‘Ncêe ba gùù zi ka q'òðsem ga me e, ke hààn xae cg'õo me, naka zi gha gùù zi gaxae di ii,’ témé.

8 Xu kò sèé a cg'õo me, a kg'om xháràm ka tchàa koe xaoa tcg'òò me,” tam méé.

9 *Me nxãaska Jeso ba tèè xu a máá:* “Kháé ba gha nxãaska kg'om xháràm ka q'òðse ba hàà dùú sa kúrú?” *témé, a ba a máá:* “Eê xu xhárà-kg'ao xum gha hàà cg'õo, a ba a gha xhárà ba c'êe xu xhárà-kg'ao xu máá.

10 Qanega xao gáé ncêes Tcgãyas *Nqarim di* sa nxará tama, ncêe ko máá:

‘Nxõás êe kò tshào-kg'ao xu ka bóòà xguèèa hãa sa, kaisase cgáés nxõá sa kúrú hãa.

11 Ncêea X'aigam *Nqarim* ma kúrú hãa ga a, si ncêe sa tcgái-q'ooa ta koe t'òè si i,' ”
témé.

12 Ka xu ko qáé Me kg'oana, igaba xu kò xg'ae sa bèe, êes sere-seres kam kòo gaxua nxàe xu sa xu kò q'ana hãa khama, xu kò guu Me a qõò.

*Kaesaram koe suruta ne
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)*

13 Ka xu ko nxãaska kháóka c'êe xu Farasai xu hêé naka c'êe xu Herotem di xu xùri-kg'ao xu hêéthêé Gam koe tsééa úú, nxãasega xu gha síi kg'uim ko zi gùù zi cgoa qgóó Me ka.

14 Xu hàà a bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, q'ana xae hãa tseegu di Tsi khòè Tsi i sa, a c'èe khòè cgoa ga tchõà úú tama, khòèan di téé-q'ooan Tsi nqábé tama khama. Igaba Tsi ko Nqarim dim kg'ui ba tseeguse xgaa-xgaa. Ka i gáé kgoara máàèa hãa *Roma ne dim x'aigam* Kaesara ba méém surutaè sa, kana méém táá surutaè saa? Suruta méé ta kana méé ta táá suruta saà?” témé.

15 Igabam kò Jeso ba gaxu dis kàa sa q'ana hãase bìrí xu a máá: “Dùús domka xao ko kúrúá bóò Tea máá? C'èem qano mari ba xao máà Te nakar bóò,” témé.

16 Xu mari ba máà Me, Me bìrí xu a máá: “Díín dis tcúú sa ncèe sa, naka gatàa díín cg'õèa ncèe e?” témé. Xu máá: “Kaesaram di si i,” témé.

17 Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Eè Kaesaram di ii sa Kaesara ba máà, naka èe Nqarim di ii sa Nqari ba máà,” témé. Xu kò kaisase are Me.

*X'ooan koe tēes qāá q'oo koe séèku sa
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)*

18 Xu kò Saduke xu, ncèe kò ko máá, x'ooan koe tēe sa káà si i, témé xu hàà cgae Me, a hàà tēè Me, a máá:

19 “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Moshe ba xg'ao x'àèan koe góá a máá, ncèè khòèm kò káà cóáse khòè sa x'óóá guu, ne méém gam ka qõese ba èes dxàè-ntcõa sa séè, naka baà gam ka káímkhoe ba cóán ábà máá.

20 Xu kò 7 xu khòè qõeku xu hàna. Me kò kg'áíaka di ba khòè sa séè a cóán úú tamase x'óó.

21 Me kò cam di ba gaas dxàè-ntcõa sa séè, a gataga cóán úú tamase x'óó. I kò nqoana dim ka gataga cúí ga thēè ii.

²² Xu kò wèéa xu ãe 7 xu ga cóá úú tamase x'óó. Si kò khóès ga sa thée kháóka x'óó.

²³ Eẽ i ko x'ooan koe tēè ka sa gha gaxu ka ndakam di saà? Ncēe wèéa xu 7 xu xg'ao sée sia hãa ka?" ta xu ma tēè Me.

²⁴ Me Jeso ba xọa xu a máá: "Dùús domka xao tsaa hãa? *Nqarim di zi* Tcgãya zi ko méé sa hēé naka Nqarim di qarian hēéthēé xao c'ùua hãa domkaa?"

²⁵ Eẽ ne ko khóè ne x'ooan koe tēe ka ne sèèa hãa tite, a ne a séèkuan kgoara mááèa hãa tite, igaba ne gha nqarikg'ai di moengelean khama ii.

²⁶ A ãe x'óóa hãa ne ko x'ooan koe ghùès ka xao gáé qanega Moshem dis Tcgãyas koe nxará ta ga hãa, hìis di tchòàn dim xg'aekum koem kò Nqari ba nta gam ka méé sa a máá: "Tíí Ra Abrahamam dir Nqari Ra a, a Isakam dir Nqari Ra a, a Jakobem dir Nqari Ra a, tam mééa koe?"

²⁷ Eẽ x'óóa hãa ne dim Nqarim tama Me e, igabagam ãe kg'òèa hãa ne di Me e; khama xao kaisase tsaa hãa," tam méé.

Kaiam x'áè-kq'ám ba

(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)

²⁸ Me kò c'ēm x'áè xгаа-xгаа-kq'ao ba hàà, a kóm xu xu hãa a ko ntcoeku. Me ãem ko Jeso ba qãèm xọa ba máà xua hãa sa bóda q'ãa ka tēè Me a máá: "Ndakam x'áè-kq'ám ba wèé xu ka tc'ãà di baa?" témé.

²⁹ Me Jeso ba xọa me a máá: "Wèé xu x'áè-kq'ám xu ka tc'ãà di ba ncēe me e: 'Oo, Iseraeleè, komsana, gatá dim X'aigam Nqari ba, X'aigam Nqari ba cúí Me e,

³⁰ naka tsia gha X'aigam tsarim Nqari ba

wèé tcáóa tsi cgoa hěé,
 wèé kg'õèa tsi cgoa hěé,
 wèé tc'ěea tsi cgoa hěé,
 naka wèé qaria tsi cgoa hěéthěé ncàm,'
 témé,

³¹ Me ko càm di ba máá:
 'Eě tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma
 mée tsi tsáá ka c'ěe ba ncàm,'
 témé. C'ěe x'áè-kg'ám ga káà a ncēm x'áè-kg'ám ka
 kaia a," tam mée.

³² Me kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao ba bìrí Me a máá:
 "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, tseegu Tsi ko, c'ěean ga káà
 a, igaba gaam cúí Me e,

³³ gataga i cgáé e, Nqari ba tsi ga wèé tcáóa tsi
 cgoa hěé, naka wèé kóma q'ãa tsi cgoa hěé, naka
 wèé qaria tsi cgoa hěéthěé ncàm sa, naka ěe tsi ma
 ncàmsea hãa khamaga ma tsáá ka c'ěe ba ncàm
 hěéthěé e. A wèé zi dàòa-mááku zi hěé naka qhàea-
 mááku zi ka hěéthěé cgáé e," témé.

³⁴ Eēm ko Jeso ba bóò, tc'ěegasem ncãa xõa sa kam
 kò bìrí me a máá: "Nqarim di x'aian ka tsi nqùù
 tama," témé. I kò gaa koe guus ka khòèan bèe, c'ěe
 tèè ga i gha tèè Me sa.

Dafitem ka Tsgõose-coam dis tèè sa
(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵ Eēm Jeso ba tempelem q'oo koe hãa a ko xгаа-
 xгаа kam kò tèè ne a máá: "Nta hěés ka xu ko
 x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu máá, Kreste ba Dafitem ka
 Tsgõose-coa Me e, témé?

³⁶ Dafitem tc'áró-tc'arõa kò Tcom-tcomsam
 Tc'ēm ka kg'uikaguè, a máá:
 'X'aiga ba ko Tirim X'aiga ba bìrí a máá:
 'Kg'áò x'õàa Te xòè za ntcõó

nakar nxãakg'aiga síí Tsari cg'õo-kg'aoan
nqàrè-kg'ama Tsi koe tòó,
témé.

³⁷ Dafitem ga ba ko 'X'aiga' ta ma tcii Me, ka ba gha
nxãaska ntama gam ka Tsgõose-coa ba ii?" témé.

Si kò kaias xg'ae sa qãè-tcaoan cgoa komsana Me.

*Jeso ba ko Farasai xu hěé naka x'áé xгаа-xгаа-
kg'ao xu hěéthěé dqàè*
(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

³⁸ Eēm ko xгаа-xгаа kam kò Jeso ba máá: "X'áé
xгаа-xгаа-kg'ao xu koe méé tu q'õése hãa, ncēe
ko qáo qgái-dxooan hãa, a x'amágu di zi qgái zi koe
tsgámkagukuan qaa xu,

³⁹ a ko kaia zi ntcõó-q'oo zi còrè-nquu xu koe qaa
xu, naka tcom-tcomsa zi ntcõó-q'oo zi hěéthěé e
kõèan di zi qgái zi koe.

⁴⁰ Ncēe ko dxàe-ntcõa zi di nquuan tc'õóa xgãá, a
ko x'áise xu gha ka qáoise còrè xu. Eēta ii khóea ne
gha kaisase thõókase xgàràè," tam méé.

Dxàe-ntcõas dis tcg'òóa mááku sa
(Lk 21:1-4)

⁴¹ Me kò Jeso ba aban ko tòòèm qgái ba q'óá-
kg'ama hãase ntcõó, a ntcõó a ko xg'aes ko ma gaas
di marian tempelean di ma tcãà sa bóò. Ne kòò kái
ne khóè ne qguà hãa ne kái marian tcãà.

⁴² Si kò dxàua hãas dxàe-ntcõa sa hàà càmm qano
mari tsara ncemea tcãà, xg'ae-q'ooa tsara kòò
thebe dim mari ba kúrú tsara.

⁴³ Me kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu Gam
koe tciiá óá, a bìrí xu a máá: "Tseegua ner ko bìrí
xao o: Ncēes dxàe-ntcõas dxàua hãa sa ncãa wèé

ne khòè ne nqáéa hãase aban ko tòóè m qgáim koe marian tcana.

⁴⁴ Wèé ne khòè nea kò gane di qguùan koe guu a tcg'òó, igabas kò gaa sa gas di dxàuan koe guu a wèéan ès kò úúa hãa ga tcg'òó khama,” témé.

13

Jeso ba ko tempelem dis kòbes ka kg'ui

(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Eëm ko Jeso ba tempelem koe guu a tcg'oa, kam ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu ka c'èe ba bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, tsóágase t'òè xu nxõá xu hëé naka nquu xu hëéthëéa gáé ncëe e,” témé.

² Me Jeso ba bìrí me a máá: “Ncëe xu nquu xu kaia xu tsi ko bóò? Cuiskagas ncëe koe cúis nxõás ga sa c'èes tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite, wèéa zi ga gha xòóa qàrìè,” témé.

Xгаа-xгааase-kg'ao ne gha xgáèè

(Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)

³ Me ãem kò qanega Olife dim xàbim tc'amkg'ai koe q'ábà ntcõe, a tempele ba q'óá-kg'ama hãa, ka xu ko Petere ba hëé, Jakobo ba hëé, Johane ba hëé naka Anterea ba hëéthëé xu dxùukg'ai koe tèè Me a máá:

⁴ “Bìrí xae e, n-cáma i gha ncëe gúùan kúrúse sa, naka gataga ncëe gúùan wèè ga gha hàà kúrúse dis x'áís gha dùú sa ii sa thëé?” témé.

⁵ Me Jeso ba tshoa-tshoa a kg'ui cgoa xu a máá: “Q'ãa xao, naka i táá cúí khòè ga hoàkagu xao o guu.

⁶ Kái ne gha Tíí cg'òè ka hàà a gha máá, ganea Tíí ga Ra a, témé, a ne a gha kái khòèan hoàkagu.

⁷ Naka ãe tu kòo ncõoan hẽe naka gaan di nxàean hẽéthhẽe kóm ne mée tu táá q'ae guu. Ncẽe gúua ne gha kúrúse, igaba i qanega chõo-q'ooan hàà tama ke.

⁸ *Nqõóm di zi qhàò zi gha c'ẽe zi qhàò zi cgoa x'ãàku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãàku. Me gha nqõó ba gataga cgùru tãáka zi qgài zi koe, xàbà ne gha nqõómkg'ai koe tcãà. Zi gha ncẽe zi gúu zi ábàn di thõoan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xám.*

⁹ “Igabaga mée tu gatu q'õése, sèèè tu gha a qhàis cookg'ai koe úuè, a tu a gha sí còrè-nquuan koe qoaè, a gha Tíí domka tc'ãà còo-kg'ao xu hẽe naka x'aiga xu hẽéthhẽe cookg'ai koe tòòè. Gatà hẽéan ka tu gha Tíí ka nxàea tseegukagu.

¹⁰ Kg'aia mée i qãe tchõàn *nqõóm di zi qhàò zi wèè zi koe xгаа-xгааè.*

¹¹ Naka ãe xu kòo sèè a ko qhàis cookg'ai koe úu tu u ne, táá ãe tu ga kg'ui kg'oana hãas gúús ka q'áo guu, igaba tu wèés gúús ãe tu gha ãem x'aèm ka mààè sa kg'ui. Gatu tama tu u ãe gha ko kg'ui tu ke, igaba Tcom-tcomsam Tc'ẽe Me e gha ii.

¹² “Khòè ba gha qõese ba x'oos koe tcãà, me gha xõò ba gam òim cóám ka gataga hẽe, i gha cóán gaan di xõòan ntcoe, a gha cg'õo o.

¹³ Tu gha Tiri cg'õèan domka wèé khóèan ka hòrèè. Igaba gaam ãe gha qarika téé a chõò-q'oos koe sí ba gha kgoaraè.

*Q'áo-q'aosas gúu sa
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)*

¹⁴ “Igaba ãe tu ko q'áo-q'aosas gúu sa bóò si ães ga kò téé tama qgài koe tẽe (ãe ko nxára ba méém

kóma q'ãa!), ne méé ne nxãaska ãe Jutea koe hàna ne xàbìan koe qgóéa síí,

¹⁵ nakam ãe nquuan tçobe koe hãa ba táá xõa, naka gam dim nquum q'oo koe tcãa guu, naka síí gaa koe hãa sa séè,

¹⁶ nakam ãe xháràn koe hãa ba táá kaḅise naka síí gam di qgálan séè guu.

¹⁷ Haò, cg'ãè i gha ii, ãe zi cáím zi ka ãe ncãaa zi koe cóán úúa zi khóè zi ka hãé naka ãe gha ko comkagu zi ka hãéthéé e.

¹⁸ Ke tu còrè naka i gha táá saò di x'aè ka kúrúse guu.

¹⁹ Eã xu cáím xu ka i gha gatà ii xgàrakuan hãa, ncãe nqõóm dis tshoa-tshoases koe guu a qanega hãa tama a, ncãem kò Nqari ba kúrú ba, ncães noose ga, a i a gaicara hãa tite.

²⁰ A ncèè X'aigam *Nqarim* kò ãe xu cáím xu xòm-xom ta ga hãa, ne i cúí khóè ga kgoaraèa hãa tite. Igaba ãe nxará tcg'òóèa hãa ne domkam kò ãe xu cáím xu xòm-xom.

²¹ “A ncèè ãem x'aèm kam kò c'ãem khóè ba bìrí tu u a ko máá: ‘Bòò, ncãe ga Me e Krete ba,’ kana ko máá: ‘Bòò, ãe gam síí hãa,’ témé ne méé tu táá dtcòm m guu.

²² Tshúù-ntcõan di xu Krete xu hãé naka tshúù-ntcõan di xu porofiti xu hãéthééa gha x'áise, a gha x'ái zi hãé naka are-aresa zi gúú zi hãéthéé kúrú, ãe nxará tcg'òóèa ne xu gha hoàkagu ka, kgoanase i kòo ne.

²³ Ke méé tu gatu q'õésea hãa, x'aèan cookg'ai koer kò bìrí tu ua hãa ke.

*Khóèm dim Cóá ba gha hàà
(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)*

24 “Igabagas gha ãe xu cárn xu di xgàrakuan qãá q'oo koe

‘cárn sa ntcùú-ntcuuè,
me nxoe ba x'áà tite,

25 tconò zi gha nqarikg'ai koe guu a tcheè,
i gha nqarikg'aian di qarian ntcãa-ntcãaè.’

26 Ne gha ãe x'aè ka Khóem dim Cóá ba bóò, Me túú-c'òòan q'oo koe guu a ko hàà, kaia qarian hãé naka x'áàn hãéthhãé cgoa.

27 Me gha nxãaska moengele xu tsééa tcg'òò, a ba a gha Gam di ne ãe nxará tcg'òòèa hãa ne wèè xòèan ãe tc'ãán ko guu za xg'ae-xg'ae, a ba a gha nqòóm di chòò-q'ooan koe guu a síi nqarikg'ai di chòò-q'ooan ko chòò koe guu a Nqarim di ne ãe nxará tcg'òòèa hãa ne xg'ae-xg'ae.

*Faia dis hìis dis sere-sere sa
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)*

28 “Ke tu faia dis hìis koe xgaa-xgaase: Eẽ i ko gas di nxãàn tshoa-tshoa a ko tsòm, i ko toara sa tsòm, ne tu q'ana hãa qhóóa ne tcana hãa sa.

29 Gataga ãe tu kòò ncẽe zi gúú zi bóò zi ko kúrúse, ne tu q'ana hãa cúù me e sa, a nquu-kg'áman koe hãa sa.

30 Tseegukar ko birí tu u a ko máá: Ncẽes qhàò sa kaà tite, ncẽe gúúan wèè ga kúrúse tamas cookg'ai koe.

31 Nqarikg'aian hãé naka nqòókg'aian hãéthhãéa gha chòò, igaba i Tiri kg'uian chòò tite.

*Cúí khòè ga cárn ba kana x'aè ba c'úúa
(Mt 24:36-44)*

32 “Igabaga i cúí khòè ga ãem cárn ba, kana ãem x'aèm gabá q'ãa tama, moengele xu nqarikg'ai koe

hàna xua ga igaba, kana Cóásem ga igaba, Xòòm cúím ka oose.

³³ Q'õésea méé tu hãa, naka kókòà hãa, c'úùà tu hãa n-cámám gha ãem x'aè ba hàà sa ke.

³⁴ Khóèm x'áéa ba koe ko guu a tãám nqõóm koe dàram khama i gha ii: gam dim nquu ba ko guu a qãà xu qarian máà ba, a wèém khòè ba gam di tsééan máà, a ba a nquu-kg'ám ba ko kòre ba x'áè, q'õé mem gha sa.

³⁵ “Gaa domka méé tu kòresea hãa, n-cámám ko nquum ka q'õòse ba hàà sa tu c'úùà hãa ke, dqòà kaa, kana ntcùú nqáé kaa, kana ghòròn ko kg'ae x'aè kaa, kana ntcùúkg'ai cgoaa.

³⁶ A ncèè qháésem kòo hàà ne méém táá hàà sao-xg'ae tu u, naka tu x'ómà hãa guu.

³⁷ Ncèer ko bìrí xao o sar ko wèèa tu ga bìrí a ko máá: ‘Q'õése méé tu!’ témé.”

Jesom di xgàrasean hěé naka Gam dis x'oo sa hěé naka Gam dis x'ooan koe tẽe sa hěéthěé e (14–16)

14

Tc'ãà-cookg'ai xua ko Jeso ba xu gha cg'õo sa dtcòmku

(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ I kò ncèeska càmm cáman qaùà hãa Pasekan hěé naka péré gãé-gãe úú tamas pérés dis kòè sa hěéthěé gha kúruès cookg'ai koe, xu kò kaia xu peresiti xu hěé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé kàan qaa, Jeso ba xu gha qgóó a cg'õo di i,

² a xu a kò máá: “Kõès di x'aè ka tamase, nxãaskas gha kaias xg'ore sa khòè ne xg'aeku koe hãa khama,” ta xu méé.

Khòè sa ko Jeso ba Betania koe tshãán cgoa ntcãá

(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³ Jeso ba kò Betania koe hãa, Simonem ncêe kò lepero dis tcìi sa úúa hãam dim nquum koe. Eëm gaa koe hãa a ntcõó a ko tc'õó koes kò khòès alabasetere di nxõán cgoa kúrúèam ts'óó-c'õám koe kò qãè hm̃m xg'ãòm tshãám, kaisa marian di ba qgóóa hãa sa hàà, a hàà alabasetere di nxõán cgoa kúrúèam ts'óó-c'õá ba òè, a *Jesom* tcúú koe ntcãá.

⁴ Ne kò c'êe ne khòè ne êe kò gaa koe hãa ne xgòá a máá: “Dùús domka ba koáé ncêem tshãá ba ncêeta ma kõè cgoaèa máá?”

⁵ Ncêe tshãá nea ga kò x'ámáguèa, kurim di marian di tc'ãò-tc'ãoan cgoa, i ga kò gaan di marian dxàua ne khòè ne máàèa hãa,” ta ne méé. A ne a kaisase mēé si.

⁶ Igabam kò Jeso ba máá: “Gua si tu, dùús ka tu ko xgàè sia máá? T'õès tséé sas Tíí koe kúrúá hãa.

⁷ Dxàua ne khòè ne cgoa tu wèè x'aè ka hãa, a tu a gha êe tu ko tc'êe x'aè ka qãè zi gúù zi kúrúá máá a, igaba tu wèè x'aè ka Tíí cgoa hãa tite.

⁸ Eēs ga kò kúrúá sas kúrúá hãa. Kg'ónòè tamar hãas cookg'ai koes tc'áróa Te tshãán cgoa ntcãá hãa khama.

⁹ Tseegukar ko birí tu a ko máá: Wèèm nqõóm êe i ko ncêe qãè tchõàn xгаа-xгааèm koe, i gha êes kúrúá hãa gúùn nxàèè, tc'êe-tc'êeseès gha ka,” tam méé.

Jutase ba ko tc'ãà-cookg'ai xu cgoa dtcòmku
(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Me kò nxãaska Jutase Isekariote ba, 12 xu ka c'êe ba, kaia xu peresiti xu koe síí, nxãasegam gha síí *Jeso ba* tshàu q'ooa xu koe tcãà ka.

¹¹ Eẽ xu ko êe sa kóm ka xu ko kaisase qãè-tcao, a bìrí me mari xu gha máà me sa. Me nxãaska qãèm x'aè ba qaa, Jeso bam gha tshàu q'ooa xu koe tcãà di ba.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa
Pasekan tc'õó
(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹² Tc'ãà dim cáím péré gãé-gãe úú tamás pérés di kõèan dim ka, êe xu ko ghùu-coam Paseka di ba cg'õo, ka xu ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí Me a máá: “Nda koe xae gha kg'ónòà máá Tsi, naka Tsi síí gaa koe Paseka di tc'õoan tc'õó sa Tsi ko tc'êe?” témé.

¹³ Me Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu koe cáím tsara tsééa tcg'òó a bìrí tsara a, a máá: “Qõò naka x'áé-dxoom koe síí, c'êem khòèm tshàa gàba ba qgóóa hãa ba tsao gha xg'ae cgoa. Xùri me,

¹⁴ naka êem kòo nquum ka q'õòse ba tcãà ne bìrí me naka máá: ‘Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máá, cg'áè-nquum Tiri xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoar gha hàà Paseka di tc'õoan tc'õó ba nda hãa sa?’ témé.

¹⁵ Me gha tc'amaka hãam nquum kaia, a wèè zi gùù zi tc'êeseko zi úúa hãam, nxãakamaga kg'ónòà xg'araèa ba x'ái tsao o, gaa koe tsao kg'ónòà máá xae e,” témé.

¹⁶ Tsara kò xгаа-xгаа-kg'ao tsara tcg'oa a x'áé-dxoom koe qõò, a síí êem kò ma bìrí tsara a

hãa khamaga ma sao-xg'ae i ii, tsara ko Pasekan kg'ónòà máá Me.

Jeso ba ko c'ẽem xgaa-xgaase-kg'aom gha x'ámágu Me sa nxàe

17 Eẽ i ko dqòa kam kò 12 xu goa hàà.

18 Eẽ xu hãa a ko tc'óó kam ko Jeso ba máá: “Tseegukar ko bìrí xao o, gaxao ka c'ẽe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Te, ncẽe *koe hãa a* ko Tíí cgoa tc'óó ba,” témé.

19 Xu tshoa-tshoa a tshúù-tcaoa, a wèéa xu cúí mana cúí tèe Me a máá: “A tíí tama raa?” témé.

20 Me xoa xu a máá: “Eẽ gaxao 12 xao ka c'ẽe me e, ncẽe ko Tíí cgoa gâbas koe péréan tcguù-tcguu ba.

21 Eẽ i ma Khòèm dim Cóám ka ma góásea khamaga i gha ii, igaba haò, cg'ãè i gha ii, ãe ko Khòèm òm Cóá ba khòè ne tshàu q'oo koe tcãàm ka! Qãèa i ga kò máá mea hãa, táám ga kò ábàèa hãa sa,” tam méé.

Dqòa dis tc'õo sa

(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

22 Eẽ xu hãa a ko tc'óó, kam ko Jeso ba péré sa sèè, a ts'ee-ts'ee'kg'ai si, a khõá q'aa si, a máá xu si, a ba a máá: “Sèè, ncẽea Tirim cgàa me e,” témé.

23 A ba a kubi sa sèè, a ts'ee-ts'ee'kg'ai si, a máá xu si, xu wèé xu ga gaas q'oo koe kg'áà.

24 Me bìrí xu a máá: “Ncẽe nea Tiri c'áò o, qáé-xg'aes di i, ncẽe ko kái ne khòè ne di iise ntcãáguè e.

25 Tseegua ner ko bìrí xao a ko máá: Cuiskaga Ra gaicara kg'om dis hùis di gõéan kg'áàa hãa tite, me gha nxãakg'aiga síí ãem cáím Nqarim di x'aian di

ba tcãà, gaicara Ra gha kabase kg'áà a di ba,” tam méé.

²⁶ Eẽ xu ko cii ba nxáèa xg'ara, ka xu ko tcg'oa a Olife dim xàbìm koe qõò.

*Jeso ba ko Peterem gha xoase Me sa nxàe
(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)*

²⁷ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Wèèa xao ga gha khuùagu Te, góásea i hãa a ko máá:

‘Kòre-kg'ao bar gha xg'ám,
si gha ghùuan dis xg'ae sa qgóéa q'aa,
témèè khama.

²⁸ Igaba ãer ko x'ooan koe ghùèa xg'ara ner gha tc'ãà-cookg'ai xao o, a Galilea koe qõò,” témé.

²⁹ Me Petere ba bìrí Me a máá: “Eẽta xu ga ko ma wèèa xu ga khuùagu Tsi, igabar tíí cuiskaga gatà hëé tite,” témé.

³⁰ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Tseegukar ko bìrí tsi: Ncẽem ntcùúm ka, qanegam ghòrò ba cam q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xoase Te,” témé.

³¹ Igabam kò Petere tcana hãa tcáo cgoa kg'ui a máá: “Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xoase Tsia hãa tite,” témé. Xu kò wèé xu gatà méé.

*Jeso ba ko Getesemane koe còrè
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)*

³² Xu Getesemane ta ko ma tciièm qgám koe qõò. Eẽ xu ko gaa koe síí kam ko Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Ncẽe koe xao ntcõó, nakar nxãakg'aiga síí xg'ara còrèan cgoa,” témé.

³³ Kam ko Petere ba hëé, naka Jakobo ba hëé, naka Johane ba hëéthëé xu séè, si kò tshoa-tshoa

a kaisas tshúù-tcao sa hěe nakas nxùrù-tcao sa hěéthěe tcāa Me.

³⁴ Me birí xu a máá: “Tc'ěea Tea kaisase thòòan xáma hãa, x'óór ga khama noose. Ncēe koe xao qau naka q'óé,” témé.

³⁵ Me cg'árése còoka síi a gómankg'ai koe cg'áé, a ba a còrè, ncēe kgoanase i kò nem ga ěem x'aè ba nqáé Me sa,

³⁶ a ba a máá: “Aboè, Tiri Tsi Xòò Tseè, wèè zi gúù zia Tsáá koe tàà tama, ncēes kubis *xg'àrasean di* sa Tíi koe séèa tcg'òó. Igaba Tsari tc'ěean ka, Tíi ko tc'ěes ka tamase,” tam méé.

³⁷ A ba a kabise a síi cgae xu, a síi sao-xg'ae xu xu x'òma hãa, Me Petere ba birí a máá: “Simoneè, x'òma tsi gáé hãa? Táa tsi gáé ga kò kg'ama cúim aoaram ga ba kókòda ntcóó a q'óé?”

³⁸ Q'óése méé xao hãa naka còrè, naka xaoa gha nxãasega táá kúrúa bóòkuan koe tcāa guu. Tc'ěe ba *kúrú* kg'oana hãa, igabam tc'áró ba kg'amka me e ke,” tam méé.

³⁹ Me gaicara kabise a qòò, a síi ěem ncāa ko ma còrè khamaga ma còrè.

⁴⁰ Eẽm ko gaicara kabise a ko hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'òma hãa, tcgáia xu kò ntcàma hãa khama. Xu kò táa q'āa nta xu gha ma xoa Me sa.

⁴¹ Me gaicara nqoana dis ka hàà, a máá: “Qanega xao gáé x'òma hãa, a ko sãa? Ncāa i tc'āò ncēeska, x'aè ba ncāa hàà. Bóò, Khòem dim Cóa ba ko hàà chìbi-kg'ao ne tshàu q'oo koe tcāàè.

⁴² Tēe xao, naka xae qòò. Eẽ khòè ne tshàu q'oo koe tcāa Team khòè ba cúuse hàna ke,” tam méé.

Jeso ba ko qgóòè

(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

43 Eẽm Jeso ba qanega hãa a ko kg'ui kam ko kúúga Jutase ba hàà, 12 xu ka c'ẽe ba, a kái xu khòè xu cgoa hãa, ntcàuan hẽé naka dxòman hẽéthẽé kò qgóóa hãa xu, a kaia xu peresiti xu koe hẽé, naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu koe hẽé naka *khòè ne di xu* kaia xu koe hẽéthẽé guua hãa xu.

44 Me kò nxãaska ãe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãa Me ba x'ái sa máa xua hãa a ko máá: “Eẽr gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me naka xaoa q'õé Mea hãase úúa tcg'òó Me,” témé.

45 Me Jutase eẽm ko hàà ka gaa x'áè kaga Jesom koe síi a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè,” témé. A x'obè Me.

46 Xu khòè xu Jeso ba sée a qgóó Me.

47 Igabam kò ãe kò cúùse tẽe xu ka c'ẽe ba gam dim ntcàu ba tsgúùa tcg'òó, a kiam peresitim dim qãàm dim tcee ba xg'aoa qhòm.

48 Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Ts'ãà-kg'ao ba tsãá hààraa khama xao gáé ntcàuan hẽé naka dxòman hẽéthẽé cgoa hààraa, hàà xao gha qgóó Te ka?”

49 Wèè cáím kar kò tempelem koe gaxao cgoa hãa a ko xгаа-xгаа, igaba xao kò gaa koe síi táá qgóó Te. Igaba méés *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe góásea hãa sa nxàea tseegukaguès gúù si i,” tam méé.

50 Xu kò nxãaska wèè xu *xгаа-xгаа-kg'ao xu* tcg'oara guu Me a bèe a qgóé.

51 Me c'ẽem qárí-kg'ao-coa ba xùri Me, gúù ga kò hãa tama, a kò q'úúm qgáím cgoa tcámsea hãa ba, xu ntcàu me ka hẽé, igabam tshàu q'ooa xu koe nxàia tcg'oa,

52 a qgáí ba tshàu q'ooa xu koe qaù, a ba a hãa tamase qgóé.

Jeso ba ko kaias xg'aes cookg'ai koe tēèè
(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ka xu kò Jeso ba kaiam peresitim koe úú. Xu kò nxāaska wèé xu kaia xu peresiti xu hēé, naka *khòè ne di xu* kaia xu hēé, naka x'àè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthēé xu hààra xg'ae.

⁵⁴ Me Petere ba kháóka téé a còò Me, a sí nxāakg'aiga kaiam peresitim dim xhàrom q'oo koe tcāà, a ba a sí kòre-kg'ao xu cgoa c'ees-kg'ám koe ntcōó a kùru-kuruse.

⁵⁵ Xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka wèé xu tc'āà-cookg'ai xu hēéthēé Jeso ba xu gha chìbi-chibi a cg'õom dàò ba qaa, igaba xu kò táá hòò kòm Me.

⁵⁶ Kái xu khòè xu kò ko Gam ka tshúù-ntcōan nxàea tseegukagu khama, igaba zi kò ēe xu ko nxàe zi gúù zi táá qōòa mááku.

⁵⁷ Tsara c'ēe tsara tēea-téé a tshúù-ntcōan Gam ka nxàe a máá:

⁵⁸ “Sitsama kò kóm Mea Me ko máá: ‘Tí Ra gha ncēm tempelem *khòèan* tshàu ka tshàoèa ba kòbea q'aa, a ra a gha nqoana cáman qáá q'oo koe táá ba tshào, *khòèan* tshàu ka tshàoè tama ba,’ témé,” ta tsara méé.

⁵⁹ Igabagas kò ēe tsara ko nxàea tcg'òó sa táá qōòa mááku.

⁶⁰ Me kaiam peresiti ba hàà a gaxu xg'aeku koe téé, a Jeso ba tēè a máá: “C'ēe guù ga Tsi gáé xqà tama? Ncēe tsara khòè tsara ko Tsáá ka nxàe sa gáé duú saá?” témé.

⁶¹ Igabam kò nqoo a táá cúim tēm ga ba xqà.

Me gaicara kaiam peresiti ba tēè Me a máá: “Kreste Tsi Tsia, Gam ncēe ts'ee-ts'eekg'aièa hām di Tsi Cóá Tsi?” témé.

⁶² Me Jeso ba máá: “Tíí ga Ra a. Khòem dim Cóa ba tu gha bóò, Me Gaam ãe wèé qarian úúa hãam dim kg'áòm x'òàm xòè za ntcõóa-ntcõe, a ko nqarikg'ai di túú-c'òòan cgoa xõa,” témé.

⁶³ Me kaim peresiti ba qgáía ba tòàra q'aa a máá: “Dùú di nxàea tseegukagu-kg'ao xae gáé ko qanega qaa?”

⁶⁴ Ncãa xao kóm kaisas cóèkus ncẽe sa! Gaxaoa ko ntama ma tc'ẽe?” témé.

Xu wèéa xu ga xgàra Me a máá, x'oos kam kg'anoèa, témé.

⁶⁵ Xu c'ẽea xu tshoa-tshoa a tcg'ae cgae Me, a qáé tcgái Me, a xu a xg'ámku cgoa Me, a birí Me a máá: “Porofita *naka birí xae e ndaka kg'áía xae ncãa xg'ám Tsi sa,*” témé. Xu kòre-kg'ao xu sée a xg'ámku cgoa Me.

Petere ba ko Jeso ba xõase

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Eẽm kò Petere ba nqãaka qanega xhàrom koe hãa kas kò kaim peresitim di zi qãa zi ka c'ẽe sa hàà cgae me,

⁶⁷ a ães ko Petere ba bóò me hãa a ko kùru-kuruse, kas kò qãèse bóò me a máá: “Tsáá igaba tsi kò thẽé Nasareta dim Jesom cgoa hãa!” témé.

⁶⁸ Igabam kò xõase e a máá: “C'úuar hãa, a ra a kóma q'ãa tama, dùús ka si ko kg'ui sa,” témé. A ba a xhàros-kg'ám koe síí tcg'oa, [me ghòrò ba kg'ae].

⁶⁹ Si kò qãa sa gaa koe bóò me, a tshoa-tshoa a gaicara ãe kò gaa koe téé-tẽe ne khóè ne birí a máá: “Ncẽem khóè ba gaxu ka c'ẽem ga me e!” témé.

⁷⁰ Igabam kò gaicara xõase e.

X'aè-coam qǎá q'oo koe ne ko ãe kò téé-tãe ne Petere ba bìrí a máá: “Tseeguan kaga tsi gaxu ka c'ãe tsi i, Galilea di tsi khòè tsi i thãé khama,” témé.

⁷¹ Me kò tshoa-tshoa a cgúise a gaise a máá: “Khòem ncãe bar c'úua hãa, ncãe tu ko Gam ka kg'ui ba,” témé.

⁷² Me kò kúúga ghòrò ba càmm di sa kg'ae. Me Petere ba Jesom kò bìrí mea hãa kg'uiian tc'ãe-tc'ãese, ncãem kò máá: “Ghòròm qanega càmm q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xqase Te,” témé e. Kagam ko qhuia óè a kg'ae.

15

*Jeso ba ko Pilatom cookg'ai koe úúè
(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Jn 18:28-38)*

¹ Kaisa ntcúúkg'ai cgoa xu kò kaia xu peresiti xu hãé, naka *khòè ne di xu* kaia xu hãé, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hãé, naka wèé xu tc'ãà-cookg'ai xu hãéthãé kg'uia xg'ae. A xu a Jeso ba qáé, a chùia tcg'óó a Pilatom koe úú Me.

² Me Pilato ba tèè Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi X'aiga Tsi?” témé. Me xqà me a máá: “Eã tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

³ Xu kò kaia xu peresiti xu kái zi gúù zi koe chìbi-chibi Me.

⁴ Me Pilato ba gaicara tèè Me a máá: “Kháé Tsi c'ãe xqà ga úú tama? Bóò, nta noo zi chìbi zi ka xu ko chìbi-chibi Tsi sa,” témé.

⁵ Igabam kò Jeso ba táá cúí xqà ga kúru, me Pilato ba are.

*Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè
(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)*

⁶ Me kò Pilato ba wèés kōès koe c'ëem khòem qáé-nquum koe tcãàèa ba kgoara, ncēe khòè ne kò ko dtcàrà mááse ba.

⁷ Eē x'aè kam kò Barabase ta ko ma tciièm khòè ba qáé-nquum koe hãa, ncēe kò xg'ae sa kúrúa hãa a ko khòè ne cg'õo xu khòè xu cgoa kò xg'ae a qáèèa hãa ba.

⁸ Ne khòè ne hààraa xg'aeku a ne a tshoa-tshoa a Pilato ba dtcàrà ãem ko kg'aiga ma kúrúa máá ne khama méém ma kúrúa máá ne sa.

⁹ Me Pilato ba xõa ne a máá: “Juta ne dim X'aiga bar gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'ëe?” témé.

¹⁰ Kaia xu peresiti xu kò tauan xu úú cgoa Mea hãa domka gam koe óága Mea hãa sam kò q'ana hãa khama.

¹¹ Igaba xu kò kaia xu peresiti xu khòè ne qg'ài, Barabase ba méé ne dtcàrà mááse naka nea nxãa ba kgoara mááè sa.

¹² Me kò Pilato ba gaicara tèè ne a máá: “Kháé ra gha Juta ne dim X'aiga Me e ta tu ko méém ka dùú sa kúrú sa tu ko tc'ëe?” témé.

¹³ Ne q'au a máá: “Xgàu Me!” témé.

¹⁴ Me Pilato ba tèè ne a máá: “Dùútsa gúùs cg'ãè sa ba kúrúa hãa?” témé. Igaba ne kò kaisase q'au a máá: “Xgàu Me!” témé.

¹⁵ Me kò Pilato ba khòè ne qãè-tcaokagu kg'oana hãa khamam kò Barabase ba kgoara máá ne. A ba a Jeso ba qoara xg'ara a tcg'òó Me, síím gha xgàuè ka.

*Ncõo-kg'ao xu ko Jeso ba ncõi
(Mt 27:27-31; Jn 19:2-3)*

¹⁶ Xu kò ncõo-kg'ao xu Jeso ba x'aigam dim nquum q'oo koe tcãà (Peretoriume ta ko ma tciiè

ba), a xu a wèés xg'aes ncõo-kg'ao xu di sa tciia xg'ae.

¹⁷ A xu a ncoàm qgái ba hãakagu Me, a dxàman cgoa kúrúeas cábá sa kabea xg'ae a cábákagu Me,

¹⁸ a xu a tshoa-tshoa a tsgám Me a máá: “Tcgáío, Juta ne di Tsi X'aiga Tsee!” témé.

¹⁹ A xu a kò tcúúa ba koe tc'áà dim hìim cgoa xg'ám Me, a tcg'ae Me, a xu a qhòm tsi qurù a ncoia ba ka dqomè Me.

²⁰ Eẽ xu ko gatà ma ncoi Mea xg'ara ka xu kò ncoàm qgái ba nxõo cgae Me, a nxãaska séè a úú Me, síi xu gha xgàu Me ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

²¹ Eẽ xu xóé a ko qõò ka xu kò c'ëem khòem Simone ta ko ma tcièm, Kurene dim, Alekesantere tsara Rufasea tsara ka xõòm cgoa xg'ae, me xhàrà m koe guu a ko x'áé-dxoom koe qõò, ka xu kò chùì mem Gam dis xgàu sa dcëé.

²² Xu kò Jeso ba Gologota ta ko ma tcièm qgàim koe úú (ncëe sa ko máá: ‘Tcúú c'õás dim qgái ba,’ témé),

²³ a xu a mira ta ko ma tcièm tsóòm cgoa tcg'ome-xg'aeèa gõéan máà Me kg'áàm gha ka, igabam kò táá séè e.

²⁴ Xu kò xgàu Me, a xu a Gam di qgáían cgúúan ntcòó a q'aa-q'aaku.

²⁵ Eẽ xu ko xgàu Me ka i kò 9 di x'aè e, ntcúúkg'ai cgoa di i.

²⁶ Eëm kò chìbi-chibi cgoaèa hãas tcgãya sa kò 'JUTA NE DIM X'AIGA BA' ta ma góásea hãa.

27 Xu kò càm tsara ts'ãà-kg'ao tsara Gam cgoa xgàu, c'ěe ba xu kò kg'àò xòèa ba za xgàua hãa, a c'ěe ba dxàe xòèa ba za xgàua hãa.

28 *

29 Ne ěe kò ko dàòm cgoa nqáé ne khòè ne cóè Me, a ne a nxaa-nxana tcúú a máá: “Eheè, Tsáá koma ko tempele ba kobe, a nqoana cáman q'oo koe tshào me Tsi Tsia,

30 kgoarase naka Tsia xgàu hìs koe xõa,” témé.

31 Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hěé, naka x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu hěéthěé xu ma ncqi Me thěé, a máá: “C'ěe ne khòè nem kgoara hãa, igabam ko kgoarasean ka tààè.

32 Ncēm Krete ba, ncēe Iseraele dim x'aiga ba méém xgàu hìs koe xõa, naka ta gha nxãasega bóò naka dtcòm,” ta xu méé.

Tsara ěe kò Gam cgoa xgàuèa tsara gataga thěé ncqi Me.

Jesom dis x'oo sa

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

33 Koaba di x'aèan 12 di ko tcãà kas kò ntcúú sa wèém nqõóm koe xóé, a síí dqòa di x'aèan nqoana di koe téé.

34 Me kò Jeso ba nqoana dim x'aèm ka kiam dòm cgoa q'au a máá: “Eloi, Eloi, lama sabakatani?” témé. Ncēe sa ko máá: “Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?” témé.

35 Ne ěe kò gaa koe téé-těe ne ka c'ěe ne kóm Me a máá: “Kóm, ncēe ba ko Elija ba tcii,” témé.

* **15:28:** C'ěe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uian úúa: “Si ěe Nqarim di zi Tcgāya zi koe góáèa hãas guús ncēe ko máá, “cg'uri-kg'ao xu cgoam kò nxará xg'aeè” ta méé sa tseegukaguèa.”

36 Me kò c'ěe ba qgóé, a síí x'úrúan koe tsau tshàan ntcãá, a tc'ààm koe qhàea tòó, a hàà máà Me, kg'áàm gha ka, a máá: “Qãà naka ta bóò Elija ba gha hàà xòó Me sa,” témé.

37 Me kò Jeso ba kaim dòm cgoa q'au, a ba a còò di sa sònà tcg'òó.

38 Me kò tempelem dim qgái ba cámm xòè tsara cgoa tòàra q'aase, a tc'amaka guu a síí nqãaka téé.

39 Eēm ko ncõo-kg'ao xu dim kaim ncēe kò *Jesom* cookg'ai koe téé-tēe ba, Jesom ma còò di sa sònà tcg'òóa hãa sa bóò, kam kò máá: “Tseegukagam kò ncēm khòè ba Nqarim dim Cóá Me e,” témé.

40 Gataga zi kò c'ěe zi khòè zi nqúù ka téé a ko bóò. Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hãa, naka Jakobom cg'aré ba hēé naka Josefa ba hēéthēé tsara ka xòòs Maria sa hēé, naka Salome sa hēéthēé zi.

41 Eēm kò Jeso ba qanega Galilea koe hàna ka kòò còò Me, a ko hùì Me zi khòè zi i kò ii. Káí zi khòè zi ēe kò Jerusalema koe síí cgoa Mea hãa zi kò thēé hàna.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

42 Eē i ko dqòà, kg'ónòsean dim cámm me e kò ii khama, Sabata cookg'ai di ba,

43 kam kò Josefam Arimatea di ba hàà, tcommèa kò hãam khòè me e kò ii, kaia xu dis xg'aes di ba, ncēe gam tc'áro ga kò thēé Nqarim di x'aian qãà hãa ba. A ba a kò kgoarasea hãase Pilatom koe síí, a síí Jesom dim tc'áro ba dtcàrà.

⁴⁴ Jesom nxãakamaga x'óóa hãa sam ko Pilato kóm kam kò are. A ncõo-kg'ao xu dim kaia ba tcii, a tẽe me Jesom ncãa nciise x'óó sa.

⁴⁵ Eẽm ko ncõo-kg'ao xu dim kaim koe kóm gatà i ii sa, kam ko Josefa ba tc'áro ba máa.

⁴⁶ Me Josefa ba q'úúm qgái ba x'ámá, a tc'áro ba xòó a gaam qgáim cgoa tcám, a ba a sí qarim nxõám koe tshàòèa hãas tc'àms koe xòó Me. A nxõá-dxoo sa gaas tc'àms kg'ám koe ghànèa tcẽekg'am cgoa.

⁴⁷ Sara kò Maria Magatalena sa hẽé naka Marias Josefam ka xòò sa hẽéthẽé sara Jesom dim tc'árom xòòèa hãa qgálan bóò.

16

Jeso ba ko x'oos koe tẽe

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Eẽm ko Sabata dim cárm ba nqáé ka zi kò Maria Magatalena sa hẽé, naka Marias Jakobom ka xòò sa hẽé, naka Salome sa hẽéthẽé zi tshãán x'ámá, sí zi gha tcgáù Me ka.

² Tc'ãà dim cárm bekem dim di kaisa ntcùúkg'ai cgoa zi kò cáms tcg'oara hãa ka xgoaba a tc'àms koe qõò.

³ A ko tẽeku a ko máá: “Dìi na gha nxõá sa tc'àms-kg'ám koe ghànèa tcg'òóa máá se e?” tẽmé.

⁴ Igaba ãe zi ko ghù-i-kg'ai ka zi kò nxõá sa bóò si tée-q'ooa sa koe ghànèa tcg'òòèa hãa, kaisases ko kaia khama.

⁵ Zi kò nxãaska ãe zi ko tc'àms koe tcãà ka q'úúm qgái ba hanam qáí-kg'ao ba bóò me kg'áo xòè koe ntcõóa-ntcõe, ka zi kò area.

⁶ Me bìrí zi a máá: “Táá sao q'áò guu, Jesom Nasareta di ba sao ko qaa, ncēe kò xgàuèa hãa ba. Ghùìèam hãa, a ncēe koe káà Me e; bóò, ncēea xòòèam kò hãa qgáian ga a.

⁷ Igabaga méé sao qòò, naka síí Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí - naka Petere ba hēéthēé e - naka máá, gaxao kam gha tc'ãà a Galilea koe qòò. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, ãem ma bìrí xaoa hãa khamaga ma, témé,” tam méé.

⁸ Zi kò *Jesom dis* tc'ám̄s koe tcg'oa a zi a qgóé, cgùruan hēé naka q'áòan hēéthēéa kò tcãà cgae zia khama, zi kò c'ēe khòè ga táá cúí gùù ga bìrí, q'áò zi kòò khama.*

*[Jeso ba ko Maria Magatalenas koe x'áise
(Mt 28:9-10; Jn 20:11-18)]*

⁹ Eẽm ko tc'ãà dim cárn̄ bekem dim ka Jeso ba x'ooan koe ntcùúkg'ai cgoa tēe kam kò Maria Magatalenas koe tc'ãà a x'áise, ncēm̄ kò gaas koe 7 dxãwa tc'ēean xhàiaagua hãa sa.

¹⁰ Si kò qòò a sa a síí ãem̄ kò ko hēé cgoa ne bìrí, ēe ne hãa a tshúù-tcaoa hãa, a ko kg'ae ka.

¹¹ Igaba ēe ne ko kg'òèam hãa, a ba a Maria Magatalenas ka bóòèa hãa sa kóm̄, ka ne kò táá dtcòm̄.

*Jeso ba ko cárn̄ tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara
koe x'áise
(Lk 24:13-35)]*

¹² Ncēs̄ gùùs qãá q'oo koem̄ kò Jeso ba tãám̄ dàòm̄ ka gane ka c'ēe tsara koe x'áise, ēe tsara xóé a ko c'ēem̄ qgáim̄ koe qòò ka.

* **16:8:** C'ēe zi Gerika di zi tcgãya zi ncíí zi koes ko Marekom dis tcgãya sa ncēe koe chòò.

13 Tsara kabise a tsara a sí c'ëe ne koe xàà a, igabaga ne kò táá dtcòm.

Jeso ba ko 11 xu koe x'áise

(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

14 Me gaa koe guus ka Jeso ba 11 xu koe x'áise, ãe xu hãa a ko tc'õó ka, a ba a gaxu di dtcòm taman ka hëé, naka gaxu di qari tcáóan ka hëéthëé dqàè xu, ãem x'ooan koe tãea hãa ka bóò Mea hãa ne xu kò táá dtcòm khama.

15 A ba a bìrí xu a máá: “Wèém nqõóm ncëe ba xao qõò, naka xaoa wèé ne khòè ne Nqarim di qãè tchõàn ka xгаа-xгаа.

16 Dìím wèém ãe ko dtcòm a ko tcguù-tcguuè ba gha kgoaraè, igaba dìím wèém ãe dtcòm tama ba gha xgàràè.

17 Zi gha ncëe zi x'ái zi gane ãe dtcòmà hãa ne koe tséé: dxãwa tc'ëean ne ne gha Tiri cg'õèan cgoa xhàigu, a ne a gha kaba xu tam xu cgoa kg'ui.

18 Tshàua ne cgoa ne gha cg'aoan qgóóa ghùì, a ne a gha ãe ne dqãèan kg'áà hãa igabaga i cuiskaga thòò-thòò nea hãa tite. A ne a gha tsàako ne khòè ne koe gane di tshàuan tòó, ne gha qãè,” tam méé.

Jeso ba ko nqarikg'ai koe qaòkaguè

(Lk 24:50-53; Tsee 1:9-11)

19 Me kò nxãaska X'aigam Jeso ba ãem ko kg'ui cgoa xua xg'ara, ka séèa ghùì a nqarikg'ai koe qaòkaguè, a ba a sí Nqarim dim kg'áòm x'õàm xòè koe ntcõó.

20 Xu nxãaska xгаа-xгааase-kg'ao xu tcg'oa a sí Nqarim dim kg'ui ba wèém nqõóm koe xгаа-xгаа.

Me kò X'aiga ba gaxu cgoa tsééa xg'ae, a kò Gam dim kg'ui ba x'ái zi cgoa tseegukagu. Amen.]

Kabas Qae-xg'ae sa
The New Testament in the Naro language of Botswana
copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b